

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN YLEISEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)

13 päivänä syyskuuta 2018*

Yhteinen ulko- ja puolustuspolitiikka – Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta toteutettavat rajoittavat toimenpiteet – Kantajan nimen kirjaaminen sellaisten yhteisöjen luetteloon ja pysyttäminen sellaisten yhteisöjen luettelossa, joihin rajoittavia toimenpiteitä sovelletaan – Perusteluvollisuus – Oikeusperusta – Euroopan unionin ja Venäjän välinen kumppanuus- ja yhteistyösopimus – Omaisuudensuoja – Oikeus harjoittaa taloudellista toimintaa – Oikeasuhteisuus

Asioissa T-735/14 ja T-799/14,

Gazprom Neft PAO, aiemmin Gazprom Neft OAO, kotipaikka Pietari (Venäjä), edustajinaan asianajajat L. Van den Hende ja J. Charles sekä S. Cogman, solicitor,

kantajana,

vastaan

Euroopan unionin neuvosto, asiamiehinään M. Bishop ja S. Boelaert,

vastaajana,

jota tukevat

Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta, asiamiehinään aluksi C. Brodie ja S. Simmons, sitten Brodie ja V. Kaye, sitten Brodie, C. Crane ja S. Brandon ja lopuksi Brodie, R. Fadoju ja M. Brandon, avustajinaan G. Facenna, QC, ja C. Banner, barrister,

sekä

Euroopan komissio, asiamiehinään L. Havas, T. Scharf ja D. Gauci,

väliintulijoina,

jossa vaaditaan SEUT 263 artiklan perusteella kumoamaan ensinnäkin rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta 31.7.2014 annetun neuvoston päätöksen 2014/512/YUTP (EUVL 2014, L 229, s. 13), sellaisena kuin se on muutettuna 8.9.2014 annetulla neuvoston päätöksellä 2014/659/YUTP (EUVL 2014, L 271, s. 54) ja 4.12.2014 annetulla neuvoston päätöksellä 2014/872/YUTP (EUVL 2014, L 349, s. 58), 1 artiklan 2 kohdan b–d alakohta, 1 artiklan 3 ja 4 kohta, 4 artikla, 4 a artikla, 7 artiklan 1 kohdan a alakohta ja liite III ja toiseksi rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta 31.7.2014 annetun neuvoston asetuksen (EU) N:o 833/2014 (EUVL 2014, L 229, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 8.9.2014 annetulla neuvoston asetuksella (EU) N:o 960/2014 (EUVL 2014, L 271, s. 3) ja 4.12.2014

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

annetulla neuvoston asetuksella (EU) N:o 1290/2014 (EUVL 2014, L 349, s. 20), 3 artikla, 3 a artikla, 4 artiklan 3 ja 4 kohta, 5 artiklan 2 kohdan b–d alakohta, 5 artiklan 3 ja 4 kohta, 11 artiklan 1 kohdan a alakohta ja liite VI,

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja G. Berardis (esittelevä tuomari) sekä tuomarit D. Spielmann ja Z. Csehi,

kirjaaja: hallintovirkamies L. Grzegorzcyk,

ottaen huomioon asian käsittelyn kirjallisessa vaiheessa ja 14.12.2017 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Tosiseikat

- 1 Kantaja Gazprom Neft PAO on Venäjän oikeuden mukaan perustettu kaupallinen yhtiö, joka on erikoistunut öljyn ja kaasun etsintään ja tuotantoon, raakaöljyn myyntiin ja jakeluun sekä öljytuotteiden tuotantoon ja myyntiin. Sen suurin osakas on Gazprom Joint Stock Company, joka omistaa suoraan ja välillisesti 95,7 prosenttia sen osakkeista. Venäjän hallitus omistaa suoraan ja välillisesti 50,23 prosenttia Gazprom Joint Stock Companyn osakkeista.
- 2 Euroopan unionin neuvosto tuomitsi 20.2.2014 erittäin voimakkain sanankääntein väkivallan käytön Ukrainassa. Se vaati väkivaltaisuuksien välitöntä lopettamista sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien täysimääräistä kunnioittamista Ukrainassa. Neuvosto suunnitteli myös ihmisoikeusloukkauksista, väkivallasta ja kohtuuttomasta voimankäytöstä vastuussa oleviin henkilöihin kohdistuvia rajoittavia toimenpiteitä.
- 3 Neuvosto tuomitsi 3.3.2014 pidetyssä ylimääräisessä kokouksessa Venäjän asevoimien hyökkäykset, jotka olivat loukanneet selkeästi Ukrainan suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta, sekä Venäjän federaation liittokokouksen liittoneuvoston (Soviet Federatsii Federal'nogo Sobrania Rossiskoï Federatsii) 1.3.2014 antaman luvan käyttää asevoimia Ukrainan alueella. Euroopan unioni kehotti Venäjän federaatiota vetämään joukkonsa välittömästi niiden pysyviin tukikohtiin Venäjää koskevien kansainvälisten velvoitteiden mukaisesti.
- 4 Neuvosto hyväksyi 5.3.2014 rajoittavia toimenpiteitä, jotka kohdistettiin Ukrainan valtiolle kuuluvien, väärinkäytettyjen varojen jäädyttämiseen ja takaisinsaantiin.
- 5 Unionin jäsenvaltioiden valtionpäämiehet tai hallitusten päämiehet vahvistivat 6.3.2014 neuvoston 3.3.2014 antamat päätelmät. He tuomitsivat jyrkästi sen, että Venäjän federaatio oli ilman edeltävää provokaatiota loukannut Ukrainan suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta, ja kehottivat Venäjän federaatiota vetämään viipymättä asevoimansa takaisin niiden pysyviin tukikohtiin asiaankuuluvien sopimusten mukaisesti. Unionin valtionpäämiehet tai hallitusten päämiehet totesivat, että jos Venäjän federaatio toteuttaa mitä tahansa muita toimia Ukrainan tilanteen epävakauttamiseksi, siitä aiheutuu kauaskantoisia lisäseurauksia unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Venäjän federaation välisiin suhteisiin useilla eri talouden aloilla. He vetosivat Venäjän federaatioon, jotta tämä sallisi viipymättä kansainvälisten tarkkailijoiden pääsyn alueelle, ja korostivat, että Ukrainan kriisin ratkaisun pitäisi perustua maan alueelliseen koskemattomuuteen, suvereniteettiin ja itsenäisyyteen sekä kansainvälisten normien ehdottomaan noudattamiseen.

- 6 Krimin autonomisen tasavallan parlamentti ja Sevastobolin kaupunginhallitus – molemmat ovat Ukrainan tasavallan alaisia hallintoalueita – järjestivät 16.3.2014 kansanäänestyksen Krimin asemasta. Krimin väestöä pyydettiin kertomaan kansanäänestyksessä, haluaisiko se Krimin liittyvän oikeussubjektiksi Venäjän federaatioon vai haluaisiko se, että vuoden 1992 perustuslaki ja Krimin asema Ukrainan alaisena hallintoalueena palautettaisiin voimaan. Krimin autonomisessa tasavallassa julkaistun äänestystuloksen mukaan 96,77 prosenttia kannatti alueen liittämistä Venäjän federaatioon ja äänestysprosentti oli ollut 83,1.
- 7 Neuvosto antoi 17.3.2014 uudet Ukrainaa koskevat päätelmät. Se tuomitsi ankarasti 16.3.2014 pidetyn, Venäjän federaatioon liittymistä koskevan Krimin kansanäänestyksen, sillä se katsoi kansanäänestyksen toteutetun selvästi Ukrainan perustuslakia rikkoen. Neuvosto vaati Venäjän federaatiota toteuttamaan viipymättä toimenpiteitä kriisin lievennyttämiseksi, vähentämään välittömästi joukkojensa määrän kriisiä edeltäneelle tasolle ja vetämään ne tukikohtiinsa kansainvälisten sitoumustensa mukaisesti, käynnistämään suorat neuvottelut Ukrainan hallituksen kanssa ja hyödyntämään kaikkia asiaankuuluvia kansainvälisiä mekanismeja rauhanomaisen neuvotteluratkaisun aikaan saamiseksi noudattaen täysimääräisesti kahden- ja monenvälisiä sitoumuksiaan, joissa se on luvannut taata Ukrainan suvereniteetin ja alueellisen koskemattomuuden. Neuvosto pahoitteli tässä yhteydessä, ettei Yhdistyneiden kansakuntien turvallisuusneuvosto ollut pystynyt antamaan päätöslauselmaa Venäjän federaation käyttämän veto-oikeuden johdosta. Lisäksi se kehotti Venäjän federaatiota pidättymään kaikista Krimin liittämiseen liittyvistä toimista, jotka rikkovat kansainvälistä oikeutta.
- 8 Neuvosto antoi samana päivänä SEUT 29 artiklan perusteella päätöksen 2014/145/YUTP rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta (EUVL 2014, L 78, s. 16) sekä SEUT 215 artiklan perusteella asetuksen (EU) N:o 269/2014 Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta määrättävistä rajoittavista toimenpiteistä (EUVL 2014, L 78, s. 6), ja niillä se asetti matkustusrajoituksia henkilöille, jotka olivat vastuussa Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävistä tai uhkaavista toimista, ja jättyi näiden henkilöiden varoja, ja nämä toimenpiteet koskivat myös heidän lähellään olevia henkilöitä ja yhteisöjä.
- 9 Venäjän federaatio tunnusti 17.3.2014 virallisesti Krimillä 16.3.2014 järjestetyn kansanäänestyksen tuloksen. Kansanäänestyksen jälkeen Krimin korkein oikeus ja Sevastopolin kaupunginhallitus julistivat Krimin Ukrainasta itsenäiseksi ja pyysivät Krimin liittämistä Venäjän federaatioon. Venäjän presidentti allekirjoitti samana päivänä asetuksen, jossa Krimin tasavalta tunnustettiin suvereeniksi ja itsenäiseksi valtioksi.
- 10 Eurooppa-neuvosto palautti 21.3.2014 mieleen unionin jäsenvaltioiden valtionpäämiesten tai hallitusten päämiesten 6.3.2014 antaman lausuman ja pyysi Euroopan komissiota ja jäsenvaltioita valmistelemaan mahdollisia kohdennettuja toimenpiteitä.
- 11 Neuvosto päätti 23.6.2014, että Krimiltä tai Sevastopolista peräisin olevien tavaroiden tuonti unioniin olisi kiellettävä, lukuun ottamatta niitä Krimiltä tai Sevastopolista peräisin olevia tavaroita, joista Ukrainan hallitus on antanut alkuperätodistuksen.
- 12 Malaysia Airlinesin lennolla MH17 olleen lentokoneen tuhoutumiseen johtaneen, 17.7.2014 Donetskissa (Ukraina) tapahtuneen onnettomuuden jälkeen neuvosto pyysi komissiota ja Euroopan ulkosuhdehallintoa (EUH) viimeistelemään mahdollisiin kohdennettuihin toimenpiteisiin liittyvät valmistelut ja esittämään viimeistään 24.7.2014 ehdotuksia toimenpiteistä, jotka koskevat muun muassa pääomamarkkinoille pääsyä, puolustusta, kaksikäyttötuotteita ja arkaluonteisia teknologioita erityisesti energia-alalla.

- 13 Neuvosto antoi 31.7.2014 SEU 29 artiklan nojalla päätöksen 2014/512/YUTP rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta (EUVL 2014, L 229, s. 13). Neuvosto antoi samana päivänä SEUT 215 artiklan perusteella asetuksen (EU) N:o 833/2014 rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta (EUVL 2014, L 229, S. 1).
- 14 Asetuksen N:o 833/2014 liitteessä II luetellaan asetuksen 3 artiklassa tarkoitetut teknologiat, jotka on luokiteltu yhdistetyn nimikkeistön mukaisen koodin mukaan ja joita ovat muiden muassa lähinnä putket, jollaisia käytetään öljy- tai kaasuputkijohdoissa, sekä poraus- ja kairaustyökalut, nestepumput, neste-elevaattorit, porauskoneet ja -laitteet sekä näiden osat, porauslautat, porausautot, majakkalaivat ja ruoppausalukset.
- 15 Tämän jälkeen neuvosto antoi 8.9.2014 päätöksen 2014/659/YUTP, jolla muutettiin päätöstä 2014/512 (EUVL 2014, L 271, s. 54), ja asetuksen (EU) N:o 960/2014, jolla muutettiin asetusta N:o 833/2014 (EUVL 2014, L 271, s. 3). Näissä säädöksissä asetettiin lisärajoituksia syvänmeren öljynetsinnässä ja -tuotannossa, arktisella alueella tapahtuvassa öljynetsinnässä ja -tuotannossa ja Venäjän liuskeöljyalan hankkeissa tarvittaville liitännäispalveluille. Samoissa säädöksissä asetettiin lisärajoituksia, jotka koskivat unionin pääomamarkkinoille pääsyä ja joiden soveltamisala käsitti kolme raakaöljyn ja öljytuotteiden alalla toimivaa venäläistä suuryritystä, joihin valtio käyttää määräysvaltaa tai joissa se on enemmistöomistajana; kantaja on yksi näistä.
- 16 Päätöstä 2014/512, sellaisena kuin se on muutettuna päätöksellä 2014/659, muutettiin 4.12.2014 annetulla neuvoston päätöksellä 2014/872/YUTP (EUVL 2014, L 349, s. 58; jäljempänä riidanalainen päätös). Asetusta N:o 833/2014, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 960/2014, muutettiin 4.12.2014 annetulla neuvoston asetuksella N:o 1290/2014 (EUVL 2014, L 349, s. 20; jäljempänä riidanalainen asetus).
- 17 Riidanalaisen päätöksen 1 artiklan 2 kohdan b–d alakohdassa ja 1 artiklan 3 ja 4 kohdassa, sellaisina kuin ne ovat lisättyinä tai muutettuina ensin päätöksen 2014/659 1 artiklan 1 kohdalla ja sitten päätöksen 2014/872 1 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdalla, säädetään seuraavaa:
- ”2. Kielletään sellaisten joukkovelkakirjojen, osakkeiden tai vastaavien rahoitusvälineiden osalta suora tai välillinen osto tai myynti, suora tai välillinen investointipalvelujen tarjoaminen, liikkeeseenlaskussa avustaminen tai muu kaupankäynti, joiden maturiteetti on yli 30 päivää ja jotka ovat seuraavien liikkeeseen laskemia 12 päivän syyskuuta 2014 jälkeen:
-
- b) Venäjälle sijoittautuneet yhteisöt, jotka ovat julkisessa määräysvallassa tai yli 50-prosenttisesti julkisomisteisia ja joiden kokonaisvarojen arvioidaan olevan yli biljoona Venäjän ruplaa ja joiden arvioiduista tuloista vähintään 50 prosenttia on peräisin raakaöljyn tai öljytuotteiden myynnistä tai kuljetuksesta 12 päivästä syyskuuta 2014 ja jotka on lueteltu liitteessä III;
- c) oikeushenkilöt, yhteisöt tai elimet, jotka ovat sijoittautuneet unionin ulkopuolelle ja jotka ovat yli 50-prosenttisesti a ja b alakohdassa tarkoitettujen yhteisöjen omistuksessa; tai
- d) edellä c alakohdassa tarkoitettuun luokkaan kuuluvien tai liitteessä II tai III lueteltujen yhteisöjen puolesta tai johdolla toimivat oikeushenkilöt, yhteisöt tai elimet.

3. Kielletään sellaisen järjestelyn tekeminen suoraan tai välillisesti tai sellaisen järjestelyn osana toimiminen suoraan tai välillisesti, jossa myönnetään 12 päivän syyskuuta 2014 jälkeen 1 tai 2 kohdassa tarkoitetuille oikeushenkilöille, yhteisöille tai elimille uusia lainoja tai luottoja, joiden maturiteetti on yli 30 päivää, lukuun ottamatta lainoja tai luottoja, joiden erityisenä, dokumentoidusti osoitettavissa olevana tavoitteena on tarjota rahoitusta sellaiseen unionin ja Venäjän väliseen

tavaroiden ja muiden palvelujen kuin rahoituspalvelujen tuontiin tai vientiin, jota kiellot eivät koske, tai lainoja, joiden erityisenä, dokumentoidusti osoitettavissa olevana tavoitteena on tarjota hätärahoitusta sellaisten unioniin sijoittautuneiden oikeushenkilöiden vakavaraisuus- ja likviditeettivaatimusten täyttämiseksi, joiden omistusoikeuksista liitteessä I tarkoitettu yhteisö omistaa yli 50 prosenttia.

4. Edellä 3 kohdassa säädetty kiello ei koske ennen 12 päivää syyskuuta 2014 tehdyn sopimuksen mukaisesti suoritettavia lainan nostoja tai suorituksia, jos:

- a) kaikki tällaisia nostoja tai suorituksia koskevat ehdot:
 - i) on sovittu ennen 12 päivää syyskuuta 2014; ja
 - ii) niitä ei ole muutettu tuona päivänä eikä sen jälkeen; ja
- b) ennen 12 päivää syyskuuta 2014 on vahvistettu sopimuksenmukainen erääntymispäivä kaikkien saataville asetettujen varojen täysimääräistä takaisinmaksua varten sekä määräpäivä kaikkien sopimuksenmukaisten sitoumusten, oikeuksien ja velvoitteiden lakkaamista varten.

Tässä kohdassa tarkoitettujen lainan nostojen ja suoritusten ehtoihin kuuluvat määräykset, jotka koskevat kunkin noston tai suorituksen takaisinmaksuaikaa, sovellettavaa korkoa tai koron laskentatapaa sekä nostojen ja suoritusten enimmäismäärää.”

18 Päätöksen 2014/659 liitteellä lisättiin päätökseen 2014/512 liite III, jossa kantajan nimi on kirjattu kyseisen päätöksen 1 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen oikeushenkilöiden, yhteisöjen ja elinten luetteloon.

19 Riidanalaisen asetuksen 5 artiklan 2 kohdan b–d alakohdassa sekä 5 artiklan 3 ja 4 kohdassa, sellaisina kuin ne ovat lisättyinä tai muutettuina ensin asetuksen N:o 960/2014 1 artiklan 5 kohdalla ja sitten asetuksen N:o 1290/2014 1 artiklan 6 ja 7 kohdalla, säädetään seuraavaa:

”2. Kielletään suora tai välillinen osto, myynti, sijoituspalvelujen tarjoaminen tai liikkeeseenlaskussa avustaminen tai kaikenlainen muu käsittely, jonka kohteena ovat sellaiset siirtokelpoiset arvopaperit ja rahamarkkinavälineet, joiden maturiteetti on yli 30 päivää ja jotka on laskettu liikkeeseen 12 päivän syyskuuta 2014 jälkeen ja joiden liikkeeseenlaskijana on

--

- b) Venäjälle sijoittautunut oikeushenkilö, yhteisö tai elin, joka on julkisessa määräysvallassa tai yli 50-prosenttisesti julkisomisteinen ja jonka kokonaisvarallisuuden arvioidaan olevan yli biljoona Venäjän ruplaa ja jonka tuloista vähintään 50 prosentin arvioidaan olevan peräisin raakaöljyn tai öljytuotteiden myynnistä tai kuljetuksesta ja joka on lueteltu liitteessä VI;
- c) unionin ulkopuolelle sijoittautunut oikeushenkilö, yhteisö tai elin, jonka omistusoikeuksista tämän kohdan a ja b alakohdassa lueteltu yhteisö omistaa suoraan tai välillisesti yli 50 prosenttia; tai
- d) tämän kohdan a, b tai c alakohdassa tarkoitettujen yhteisöjen puolesta tai johdolla toimiva oikeushenkilö, yhteisö tai elin.

3. Kielletään suora tai välillinen uusien lainojen tai luottojen myöntäminen tai osallistuminen järjestelyyn sellaisen uuden lainan tai luoton myöntämiseksi, jonka maturiteetti on yli 30 päivää, 1 tai 2 kohdassa tarkoitettulle oikeushenkilölle, yhteisölle tai elimelle 12 päivän syyskuuta 2014 jälkeen.

Kieltoa ei sovelleta seuraaviin:

- a) lainat tai luotot, joiden erityisenä ja dokumentoituna tavoitteena on tarjota rahoitusta sellaiseen unionin ja jonkin kolmannen valtion väliseen tavaroiden ja muiden kuin rahoituspalvelujen tuontiin tai vientiin, jota kiellot eivät koske, mukaan lukien sellaisiin kolmannelle valtiosta hankittaviin tavaroihin ja palveluihin liittyvät menot, jotka ovat tarpeen vienti- tai tuontisopimuksen täytäntöönpanoa varten; tai
- b) lainat, joiden erityisenä ja dokumentoituna tavoitteena on tarjota hätärahoitusta sellaisten unioniin sijoittautuneiden oikeushenkilöiden vakavaraisuus- ja likviditeettikriteerien täyttämiseksi, joiden omistusoikeuksista liitteessä III mainittu yhteisö omistaa yli 50 prosenttia.

4. Edellä 3 kohdassa säädetty kielto ei koske ennen 12 päivää syyskuuta 2014 tehdyn sopimuksen mukaisesti suoritettavia lainan nostoja tai suorituksia, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:

- a) nostoja tai maksusuorituksia koskevat ehdot
 - i) on sovittu ennen 12 päivää syyskuuta 2014, ja
 - ii) niitä ei ole muutettu tuona päivänä eikä sen jälkeen; ja
- b) ennen 12 päivää syyskuuta 2014 on vahvistettu sopimuksenmukainen erääntymispäivä kaikkien saataville asetettujen varojen täysimääräistä takaisinmaksua varten sekä määräpäivä kaikkien sopimuksenmukaisten sitoumusten, oikeuksien ja velvoitteiden lakkaamista varten.

Edellä a alakohdassa tarkoitettujen lainan nostojen ja suoritusten ehtoihin kuuluvat määräykset, jotka koskevat kunkin noston tai suorituksen takaisinmaksuaikaa, sovellettavaa korkoa tai koron laskentatapaa sekä nostojen ja suoritusten enimmäismäärää.”

- 20 Asetuksen N:o 960/2014 1 artiklan 9 kohdassa säädetään, että kyseisen asetuksen liite III, jossa kantajan nimi on kirjattu asetuksen N:o 833/2014 5 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen oikeushenkilöiden, yhteisöjen ja elinten luetteloon, lisätään asetuksen N:o 833/2014 liitteeksi VI.
- 21 Riidanalaisen päätöksen 4 artiklassa, sellaisena kuin se on muutettuna päätöksellä 2014/872, säädetään seuraavaa:

”1. Viejäjäsenvaltion toimivaltaiselta viranomaiselta on saatava etukäteinen lupa tiettyjen sellaisten laitteiden suoraan tai välilliseen myyntiin, toimitukseen, siirtoon ja vientiin jäsenvaltioiden kansalaisten toimesta tai jäsenvaltioiden alueelta taikka jäsenvaltioiden lainkäyttövallan alaisia aluksia tai ilma-aluksia käyttäen, jotka soveltuvat seuraavanlaisiin etsintä- ja tuotantohankkeisiin Venäjällä sen talousvyöhykkeellä ja mannerjalusta mukaan lukien:

- a) öljynetsintä ja -tuotanto vesialueilla yli 150 metrin syvyydessä;
- b) öljynetsintä ja -tuotanto pohjoisen napapiirin pohjoispuolella olevalla merialueella;
- c) hankkeet, joilla voidaan tuottaa öljyä liuskekivimuodostumissa sijaitsevista varannoista vesisärötysmenetelmällä; tämä ei koske liuskekivimuodostumien läpi tapahtuvaa etsintää ja tuotantoa muiden kuin liuskekiviesiintymien paikallistamiseksi tai öljyn erottamiseksi niistä.

Unioni toteuttaa tarpeelliset toimenpiteet määrittääkseen, mitkä tuotteet kuuluvat tämän kohdan soveltamisalaan.

2. Seuraavien tarjoaminen:

- a) edellä 1 kohdassa tarkoitettuihin laitteisiin liittyvä tekninen apu tai muut palvelut;

b) edellä 1 kohdassa tarkoitettujen laitteiden myynnin, toimituksen, siirron tai viennin taikka niihin liittyvän teknisen avun tai koulutuksen rahoitus tai niitä koskeva rahoitusapu;

edellyttää myös viejäjäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen etukäteistä lupaa.

3. Jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset eivät saa myöntää lupaa edellä 1 kohdassa tarkoitettujen laitteiden myyntiin, toimitukseen, siirtoon tai vientiin tai 2 kohdassa tarkoitettujen palvelujen tarjoamiseen, jos ne katsovat, että kyseinen myynti, toimitus, siirto tai vienti taikka palvelun tarjoaminen on tarkoitettu johonkin 1 kohdassa tarkoitettuun etsintä- tai tuotantotoimintaan.

4. Edellä oleva 3 kohta ei vaikuta sellaisten sopimusten täytäntöönpanoon, jotka on tehty ennen 1 päivää elokuuta 2014, eikä tällaisten sopimusten täytäntöön panemiseksi tarvittavien liitännäissopimusten täytäntöönpanoon.

5. Lupa voidaan myöntää siinä tapauksessa, että 1 kohdassa tarkoitettujen tuotteiden myynti, toimitus, siirto tai vienti ja 2 kohdassa tarkoitettujen palvelujen tarjoaminen on tarpeen sellaisen tapahtuman kiireelliseksi estämiseksi tai lieventämiseksi, jolla on todennäköisesti vakavia ja merkittäviä vaikutuksia ihmisten terveyteen ja turvallisuuteen tai ympäristöön. Asianmukaisesti perustelluissa hätätapauksissa 1 kohdassa tarkoitettu myynti, toimitus, siirto tai vienti ja 2 kohdassa tarkoitettujen palvelujen tarjoaminen voidaan toteuttaa ilman etukäteistä lupaa, jos viejä ilmoittaa siitä toimivaltaiselle viranomaiselle viiden työpäivän kuluessa siitä kun myynti, toimitus, siirto tai vienti taikka palvelujen tarjoaminen on tapahtunut ja esittää tarvittavat perustelut sille, miksi myynti, toimitus, siirto tai vienti taikka palvelujen tarjoaminen on tapahtunut ilman etukäteistä lupaa.”

22 Asetuksen N:o 833/2014 3 artiklassa ja 4 artiklan 3 ja 4 kohdassa, sellaisina kuin ne ovat muutettuina asetuksella N:o 1290/2014, säädetään seuraavaa:

”3 artikla

1. Liitteessä II lueteltujen, unionista tai sen ulkopuolelta peräisin olevien tuotteiden myyntiin, toimitukseen, siirtoon tai vientiin suoraan tai välillisesti luonnollisille tai oikeushenkilöille, yhteisöille tai elimille Venäjälle, sen talousvyöhyke ja mannerjalusta mukaan lukien, tai mikäli tuotteet on tarkoitettu käytettäväksi Venäjällä, sen talousvyöhyke ja mannerjalusta mukaan lukien, mihin tahansa muuhun valtioon, vaaditaan etukäteinen lupa.

2. Luvan kaikkea sellaista myyntiä, toimitusta, siirtoa tai vientiä varten, joka on tässä artiklassa säädetty luvanvaraiseksi, myöntävät sen jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset, johon viejä on sijoittautunut, asetuksen (EY) N:o 428/2009 11 artiklassa säädettyjä yksityiskohtaisia sääntöjä noudattaen. Lupa on voimassa koko unionissa.

3. Liitteessä II luetellaan tietyt tuotteet, jotka soveltuvat käytettäväksi seuraavanlaisissa etsintä- ja tuotantohankkeissa Venäjällä, sen talousvyöhyke ja mannerjalusta mukaan lukien:

a) öljynetsintä ja -tuotanto vesialueilla yli 150 metrin syvyydessä;

b) öljynetsintä ja -tuotanto pohjoisen napapiirin pohjoispuolella olevalla merialueella; tai

c) hankkeet, joilla voidaan tuottaa öljyä liuskekivimuodostumissa sijaitsevista varannoista vesisärötysmenetelmällä; tämä ei koske liuskekivimuodostumien läpi tapahtuvaa etsintää ja tuotantoa muiden kuin liuskekiviesiintymien paikallistamiseksi tai öljyn erottamiseksi niistä.

4. Viejien on annettava toimivaltaisille viranomaisille kaikki vientilupahakemustensa kannalta tarpeelliset tiedot.

5. Toimivaltaiset viranomaiset eivät saa myöntää lupaa liitteessä II mainittujen tuotteiden myyntiin, toimitukseen, siirtoon tai vientiin, jos niillä on perusteltu syy todeta, että tuotteiden myynti, toimitus, siirto tai vienti tapahtuu jotakin 3 kohdassa tarkoitettua etsintä- tai tuotantohanketta varten.

Toimivaltaiset viranomaiset voivat kuitenkin myöntää luvan, jos myynti, toimitus, siirto tai vienti koskee sellaiseen sopimukseen perustuvien veloitteiden täytäntöönpanoa, joka on tehty ennen 1 päivää elokuuta 2014, tai tällaisten sopimusten täytäntöön panemiseksi tarvittavien liitännäissopimusten täytäntöönpanoa.

Toimivaltaiset viranomaiset voivat myöntää luvan myös siinä tapauksessa, että tuotteiden myynti, toimitus, siirto tai vienti on tarpeen sellaisen tapahtuman kiireelliseksi estämiseksi tai lieventämiseksi, jolla on todennäköisesti vakavia ja merkittäviä vaikutuksia ihmisten terveyteen ja turvallisuuteen tai ympäristöön. Asianmukaisesti perustelluissa hätätapauksissa myynti, toimitus, siirto tai vienti voidaan toteuttaa ilman etukäteistä lupaa, jos viejä ilmoittaa siitä toimivaltaiselle viranomaiselle viiden työpäivän kuluessa siitä kun myynti, toimitus, siirto tai vienti on tapahtunut ja esittää tarvittavat perustelut sille, miksi myynti, toimitus, siirto tai vienti on tapahtunut ilman etukäteistä lupaa.

6. Toimivaltaiset viranomaiset voivat 5 kohdassa säädettyjen edellytysten mukaisesti mitätöidä myöntämänsä vientiluvan, keskeyttää sen soveltamisen, muuttaa sitä tai peruuttaa sen.

7. Jos toimivaltainen viranomainen epää luvan tai mitätöi, keskeyttää tai peruuttaa luvan taikka rajoittaa sitä olennaisesti 5 tai 6 kohdan mukaisesti, asianomaisen jäsenvaltion on ilmoitettava siitä muille jäsenvaltioille ja komissiolle sekä toimitettava niille asian kannalta merkitykselliset tiedot neuvoston asetuksessa (EY) N:o 515/97 kyseisten tietojen luottamuksellisuudesta annettujen säännösten mukaisesti.

8. Ennen kuin jäsenvaltio 5 kohdan mukaisesti myöntää luvan liiketoimeen, joka on olennaisesti samanlainen kuin liiketoimi, jolta muu jäsenvaltio on evännyt tai muut jäsenvaltiot ovat evänneet luvan 6 ja 7 kohdan mukaisesti, ja epäämispäätös on edelleen voimassa, se neuvottelee asiasta ensin epäämispäätöksen tehneen jäsenvaltion tai tehneiden jäsenvaltioiden kanssa. Jos asianomainen jäsenvaltio tällaisten neuvottelujen jälkeen päättää myöntää luvan, sen on ilmoitettava päätöksestään muille jäsenvaltioille ja komissiolle sekä toimitettava kaikki asian kannalta merkitykselliset tiedot päätöksensä perusteista.

--

4 artikla

--

3. Seuraavat edellyttävät lupaa asianomaiselta toimivaltaiselta viranomaiselta:

- a) liitteessä II lueteltuihin tuotteisiin sekä niiden toimitukseen, valmistukseen, huoltoon ja käyttöön liittyvän teknisen avun tai välityspalvelujen tarjoaminen suoraan tai välillisesti luonnollisille tai oikeushenkilöille, yhteisöille tai elimille Venäjällä, sen talousvyöhyke ja mannerjalusta mukaan lukien, tai jos apu liittyy tuotteisiin, jotka on tarkoitettu käytettäväksi Venäjällä, sen talousvyöhyke ja mannerjalusta mukaan lukien, henkilöille, yhteisöille tai elimille missä tahansa muussa valtiossa;
- b) liitteessä II tarkoitettuihin tuotteisiin liittyvän rahoituksen tai rahoitustuen, erityisesti avustusten, lainojen ja vientiluottovakuutusten, myöntäminen tuotteiden myyntiin, toimitukseen, siirtoon tai vientiin sekä niihin liittyvän teknisen avun tarjoamiseen suoraan tai välillisesti luonnollisille tai oikeushenkilöille, yhteisöille tai elimille Venäjällä, sen talousvyöhyke ja mannerjalusta mukaan lukien, tai jos tuki liittyy tuotteisiin, jotka on tarkoitettu käytettäväksi Venäjällä, sen talousvyöhyke ja mannerjalusta mukaan lukien, henkilöille, yhteisöille tai elimille missä tahansa muussa valtiossa.

Edellä 3 artiklan 5 kohdassa tarkoitetuissa asianmukaisesti perustelluissa kiireellisissä tapauksissa tässä kohdassa tarkoitettujen palvelujen tarjoaminen voidaan toteuttaa ilman etukäteistä lupaa, jos palveluntarjoaja ilmoittaa siitä toimivaltaiselle viranomaiselle viiden työpäivän kuluessa palvelujen tarjoamisesta.

4. Kun lupaa haetaan tämän artiklan 3 kohdan nojalla, sovelletaan 3 artiklaa ja erityisesti sen 2 ja 5 kohtaa soveltuvien osin.”

23 Riidanalaisen päätöksen 4 a artiklassa, sellaisena kuin se on lisättyä päätöksen 2014/659 1 artiklan 3 kohdalla ja sitten muutettuna päätöksen 2014/872 1 artiklan 6 kohdalla, säädetään seuraavaa:

”1. Kielletään sellaisten palvelujen suora tai välillinen tarjoaminen jäsenvaltioiden kansalaisten toimesta tai jäsenvaltioiden alueelta taikka jäsenvaltioiden lainkäyttövallan alaisia aluksia tai ilma-aluksia käyttäen, jotka ovat välttämättömiä seuraavanlaisissa etsintä- ja tuotantohankkeissa Venäjällä sen talousvyöhyke ja mannerjalusta mukaan lukien:

- a) öljynetsintä ja -tuotanto vesialueilla yli 150 metrin syvyydessä;
- b) öljynetsintä ja -tuotanto pohjoisen napapiirin pohjoispuolella olevalla merialueella;
- c) hankkeet, joilla voidaan tuottaa öljyä liuskekivimuodostumissa sijaitsevista varannoista vesisärötysmenetelmällä; tämä ei koske liuskekivimuodostumien läpi tapahtuvaa etsintää ja tuotantoa muiden kuin liuskekiviesiintymien paikallistamiseksi tai öljyn erottamiseksi niistä.

2. Edellä olevassa 1 kohdassa asetettu kieltä ei rajoita ennen 12 päivän syyskuuta 2014 tehtyjen sopimusten tai puitesopimusten täytäntöönpanoa [eikä] mainittujen sopimusten täytäntöön panemiseksi tarvittavien liitännäissopimusten soveltamista.

3. Edellä olevassa 1 kohdassa asetettua kieltä ei sovelleta, jos kyseessä ovat palvelut ovat välttämättömiä sellaisen tapahtuman estämiseksi tai hillitsemiseksi kiireellisesti, jolla on todennäköisesti vakavia ja merkittäviä vaikutuksia ihmisten terveyteen ja turvallisuuteen tai ympäristöön.”

24 Riidanalaisen asetuksen 3 a artiklassa, sellaisena kuin se on lisättyä asetuksen N:o 960/2014 1 artiklan 3 kohdalla ja sitten muutettuna asetuksen N:o 1290/2014 1 artiklan 4 kohdalla, säädetään niin ikään seuraavaa:

”1. Kielletään seuraavanlaisiin etsintä- ja tuotantohankkeisiin Venäjällä, sen talousvyöhyke ja mannerjalusta mukaan lukien, liittyvien välttämättömien palvelujen tarjoaminen suoraan tai välillisesti:

- a) öljynetsintä ja -tuotanto vesialueilla yli 150 metrin syvyydessä;
- b) öljynetsintä ja -tuotanto pohjoisen napapiirin pohjoispuolella olevalla merialueella; tai
- c) hankkeet, joilla voidaan tuottaa öljyä liuskekivimuodostumissa sijaitsevista varannoista vesisärötysmenetelmällä; tämä ei koske liuskekivimuodostumien läpi tapahtuvaa etsintää ja tuotantoa muiden kuin liuskekiviesiintymien paikallistamiseksi tai öljyn erottamiseksi niistä.

Tässä kohdassa tarkoitetaan liittyvillä palveluilla

- i) porausta,
- ii) koepumppausta,

iii) luotauspalveluita ja porauskaivon tuotantoon saattamista,

iv) kelluvien lauttojen toimittamista.

2. Edellä 1 kohdassa säädetyt kiellot eivät rajoita sellaisiin sopimuksiin tai puitesopimuksiin perustuvien velvoitteiden täytäntöönpanoa, jotka on tehty ennen 12 päivää syyskuuta 2014, tai tällaisten sopimusten täytäntöön panemiseksi tarvittavien liitännäissopimusten täytäntöönpanoa.

3. Edellä 1 kohdassa säädettyä kieltoa ei sovelleta, jos kyseiset palvelut ovat tarpeen sellaisen tapahtuman kiireelliseksi estämiseksi tai lieventämiseksi, jolla on todennäköisesti vakavia ja merkittäviä vaikutuksia ihmisten terveyteen ja turvallisuuteen tai ympäristöön.

Palveluntarjoajan on ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle viiden työpäivän kuluessa kaikista tämän kohdan nojalla toteutetuista toimista esittäen tarvittavat perustelut sille, miksi myynti, toimitus, siirto tai vienti on tapahtunut.”

25 Riidanalaisen päätöksen 7 artiklan 1 kohdan a alakohdassa, sellaisena kuin se on muutettuna päätöksen 2014/659 1 artiklan 4 kohdalla, säädetään seuraavaa:

”1. Vaateita, jotka liittyvät sopimukseen tai liiketoimeen, jonka suorittamiseen ovat vaikuttaneet suoraan tai välillisesti, kokonaan tai osittain, toimenpiteet, jotka on määrätty tämän päätöksen nojalla, ei oteta huomioon, mukaan lukien korvausvaateet tai muut tämänkaltaiset vaateet, kuten korvausvaatimukset tai vakuuteen perustuvat vaatimukset, erityisesti joukkolainan, vakuuden tai korvauksen, etenkin missä tahansa muodossa olevan rahallisen vakuuden tai rahallisen korvauksen, pidentämistä tai maksamista koskevat vaateet, jos vaateen esittää:

a) edellä 1 artiklan 1 kohdan b tai c alakohdassa sekä 1 artiklan 2 kohdan c tai d alakohdassa tarkoitetut tai liitteessä I, II, III tai IV luetellut yhteisöt”.

26 Asetuksen N:o 833/2014 11 artiklan 1 kohdan a alakohdassa, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksen N:o 960/2014 1 artiklan 5 a kohdalla, säädetään vastaavasti seuraavaa:

”1. Vaateita, jotka liittyvät sopimukseen tai liiketoimeen, jonka suorittamiseen ovat vaikuttaneet suoraan tai välillisesti, kokonaan tai osittain, toimenpiteet, jotka on määrätty tämän asetuksen nojalla, ei oteta huomioon, mukaan lukien korvausvaateet tai muut tämänkaltaiset vaateet, kuten korvausvaatimukset tai vakuuteen perustuvat vaatimukset, erityisesti joukkolainan, vakuuden tai korvauksen, etenkin missä tahansa muodossa olevan rahallisen vakuuden tai rahallisen korvauksen, pidentämistä tai maksamista koskevat vaateet, jos vaateen esittää:

a) edellä 5 artiklan 1 kohdan b ja c alakohdassa sekä 2 kohdan c ja d alakohdassa tarkoitetut tai liitteessä III, IV, V ja VI luetellut yhteisöt”.

Oikeudenkäynti ja asianosaisten vaatimukset

27 Kantaja on nostanut unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 24.10.2014 saapuneella kannekirjelmällä kanteen asiassa T-735/14.

28 Kantaja on nostanut unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 5.12.2014 saapuneella kannekirjelmällä kanteen asiassa T-799/14.

- 29 Kantaja on pyytänyt unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 2.1.2015 toimittamallaan erillisellä asiakirjalla yhdistämään asiat T-735/14 ja T-799/14, ja se on mukauttanut kyseisissä asioissa esitettyjä kannekirjelmää siten, että niissä otetaan huomioon päätöksen 2014/872 ja asetuksen N:o 1290/2014 hyväksyminen.
- 30 Asiat T-735/14 ja T-799/14 yhdistettiin unionin yleisen tuomioistuimen yhdeksännen jaoston puheenjohtajan päätöksellä 12.3.2015 kirjallista ja suullista käsittelyä varten 2.5.1991 annetun unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 50 artiklan mukaisesti.
- 31 Komissio sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta toimittivat unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon väliintulohakemukset, joissa ne pyysivät saada osallistua tähän oikeudenkäyntiin tukeakseen neuvoston vaatimuksia. Unionin yleisen tuomioistuimen yhdeksännen jaoston puheenjohtaja hyväksyi nämä väliintulohakemukset 24.6.2015 antamallaan määräyksillä. Väliintulijat toimittivat kirjelmänsä ja asianosaiset toimittivat näitä koskevat huomautuksensa asetetuissa määräajoissa.
- 32 Vastaanotettuaan asianosaisten ja väliintulijoiden huomautukset yhdeksännen jaoston puheenjohtaja määräsi 29.10.2015 antamallaan päätöksellä lykkäämään asian käsittelyä, kunnes unionin tuomioistuin antaa tuomionsa asiassa C-72/15, Rosneft.
- 33 Kun tuomio Rosneft (C-72/15, EU:C:2017:236) annettiin 28.3.2017, asian lykkäys päättyi unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 71 artiklan 3 kohdan mukaisesti.
- 34 Asianosaisia on kehoitettu tässä yhteydessä esittämään huomautuksensa siitä, millaisia päätelmiä 28.3.2017 annetusta tuomiosta Rosneft (C-72/15, EU:C:2017:236) olisi tehtävä käsiteltävän kanteen yhteydessä esitettyjen kanneperusteiden ja perusteluiden osalta. Asianosaiset vastasivat tähän pyyntöön asetetussa määräajassa.
- 35 Unionin yleisen tuomioistuimen jaostojen kokoonpanoa muutettiin ja esittelevä tuomari siirrettiin kuudenteen jaostoon, johon myös käsiteltävä asia tämän vuoksi siirrettiin työjärjestyksen 27 artiklan 5 kohdan mukaisesti.
- 36 Asianosaisia ja väliintulijoita kehoitettiin 12.10.2017 prosessinjohtotoimena täsmentämään erinäisiä kanteen tutkittavaksi ottamista koskevia väitteitä.
- 37 Kantaja vaatii asiassa T-735/14, että unionin yleinen tuomioistuin
- kumoaa riidanalaisen päätöksen 4 artiklan, sellaisena kuin se on muutettuna päätöksen 2014/872 1 artiklan 5 kohdalla
 - kumoaa riidanalaisen asetuksen 3 artiklan ja 4 artiklan 3 ja 4 kohdan, sellaisina kuin ne ovat muutettuina asetuksen N:o 1290/2014 1 artiklan 3 ja 5 kohdalla
 - velvoittaa neuvoston korvaamaan oikeudenkäyntikulut.
- 38 Kantaja vaatii asiassa T-799/14, että unionin yleinen tuomioistuin
- kumoaa riidanalaisen päätöksen 4 a artiklan, sellaisena kuin se on lisättyä päätöksen 2014/659 1 artiklan 3 kohdalla ja muutettuna päätöksen 2014/872 1 artiklan 6 kohdalla
 - kumoaa riidanalaisen asetuksen 3 a artiklan, sellaisena kuin se on lisättyä asetuksen N:o 960/2014 1 artiklan 3 kohdalla ja muutettuna asetuksen N:o 1290/2014 1 artiklan 4 kohdalla

- kumoaa riidanalaisen päätöksen 1 artiklan 2 kohdan b–d alakohdan, 1 artiklan 3 ja 4 kohdan ja liitteen III, sellaisina kuin ne ovat lisättyinä tai muutettuina päätöksen 2014/659 1 artiklan 1 kohdalla ja liitteellä sekä päätöksen 2014/872 1 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdalla, kantajaa koskevilta osin
 - kumoaa riidanalaisen asetuksen 5 artiklan 2 kohdan b–d alakohdan, 5 artiklan 3 ja 4 kohdan ja liitteen VI, sellaisina kuin ne ovat lisättyinä tai muutettuina asetuksen N:o 960/2014 1 artiklan 5 ja 9 kohdalla ja liitteellä III sekä asetuksen N:o 1290/2014 1 artiklan 6 ja 7 kohdalla, kantajaa koskevilta osin
 - kumoaa riidanalaisen päätöksen 7 artiklan 1 kohdan a alakohdan, sellaisena kuin se on muutettuna päätöksen 2014/659 1 artiklan 4 kohdalla, kantajaa koskevilta osin
 - kumoaa riidanalaisen asetuksen 11 artiklan 1 kohdan a alakohdan, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksen N:o 960/2014 1 artiklan 5 a kohdan a alakohdalla
 - velvoittaa neuvoston korvaamaan oikeudenkäyntikulut.
- 39 Neuvosto vaatii asiassa T-735/14, että unionin yleinen tuomioistuin
- hylkää kanteen riidanalaisen päätöksen 4 artiklaa koskevan vaatimuksen osalta toimivallan puuttumisen vuoksi tai toissijaisesti ei ota sitä tutkittavaksi
 - ei ota kannetta tutkittavaksi riidanalaisen asetuksen 3 artiklaa sekä 4 artiklan 3 ja 4 kohtaa koskevan vaatimuksen osalta
 - toissijaisesti hylkää kanteen perusteettomana
 - velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.
- 40 Neuvosto vaatii asiassa T-799/14, että unionin yleinen tuomioistuin
- hylkää kanteen riidanalaisesta päätöstä koskevien vaatimusten osalta toimivallan puuttumisen vuoksi tai toissijaisesti ei ota sitä tutkittavaksi
 - ei ota kannetta tutkittavaksi riidanalaisesta asetusta koskevien vaatimusten osalta
 - toissijaisesti hylkää kanteen perusteettomana
 - velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.
- 41 Neuvosto antoi kirjallisen vastauksen kysymykseen, jonka unionin yleinen tuomioistuin esitti 28.3.2017 annetun tuomion Rosneft (C-72/15, EU:C:2017:236) jälkeen, ja täsmensi kyseenalaistavansa unionin yleisen tuomioistuimen toimivallan SEUT 275 artiklan toisen kohdan perusteella ainoastaan riidanalaisen päätöksen 4 artiklaa ja 4 a artiklaa koskevilta osin.
- 42 Komissio vaatii yhdistetyissä asioissa T-735/14 ja T-799/14, että unionin yleinen tuomioistuin hylkää kanteet kokonaisuudessaan.
- 43 Yhdistynyt kuningaskunta vaatii yhdistetyissä asioissa T-735/14 ja T-799/14, että unionin yleinen tuomioistuin hylkää kanteet.

Oikeudellinen arviointi

- 44 Unionin yleinen tuomioistuin päättää ensin yhdistää asiat T-735/14 ja T-799/14 tuomion antamista varten työjärjestyksen 68 artiklan 1 kohdan nojalla.
- 45 Tämän jälkeen on tarkasteltava unionin yleisen tuomioistuimen toimivaltaa ja kanteen tutkittavaksi ottamista, jotka neuvosto on kyseenalaistanut.

Unionin yleisen tuomioistuimen toimivalta

- 46 Neuvosto on todennut kirjallisessa vastauksessaan kysymykseen, jonka unionin yleisen tuomioistuimen esitti 28.3.2017 annetun tuomion Rosneft (C-72/15, EU:C:2017:236) jälkeen, unionin yleisen tuomioistuimen toimivallasta käsitellä riidanalaisen päätöksen 1 artiklan 2 kohdan b–d alakohdan, 1 artiklan 3 ja 4 kohdan, 4 artiklan, 4 a artiklan, 7 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja liitteen III kumoamista koskeva vaatimus, ettei se kyseenalaistanut enää unionin yleisen tuomioistuimen toimivaltaa valvoa näiden säännösten laillisuutta SEUT 275 artiklan toisen kohdan perusteella, lukuun ottamatta riidanalaisen päätöksen 4 artiklaa ja 4 a artiklaa.
- 47 Neuvoston mukaan unionin tuomioistuin on nimittäin vahvistanut, että kyseiset säännökset ovat yleisesti sovellettavia, koska niillä kielletään riidanalaisen päätöksen liitteessä lueteltujen tiettyjen laitteiden ja välineiden toimitus, siirto tai vienti taikka näihin liittyvien palveluiden tarjoaminen Venäjällä toteutettavia tiettyjä etsintä- ja tuotantohankkeita varten tällaisia teknologioita tai palveluita mahdollisesti käyttävien yritysten identiteetistä tai lukumäärästä riippumatta ja koska kantajan nimeä ei mainita tässä yhteydessä. Kyseisillä säännöksillä ei siis aseteta rajoittavia toimenpiteitä luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille SEUT 275 artiklan toisessa kohdassa tarkoitetulla tavalla.
- 48 Lisäksi neuvosto arvioi, ettei kyseistä säännöstä voida pitää riittävässä määrin yksittäistapausta koskevana vain sen seikan perusteella, että kantaja on toinen kahdesta suuresta venäläistoimijasta, jotka käyttävät riidanalaisen päätöksen 4 artiklassa tarkoitettuja teknologioita, niin että sitä voitaisiin pitää kantajaan kohdistuvia rajoittavia toimenpiteitä sisältävänä, SEUT 275 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettuna päätöksenä.
- 49 Kantaja kiistää nämä väitteet ja esittää, että unionin yleinen tuomioistuin on joka tapauksessa toimivaltainen tutkimaan kaikkien riidanalaisen asetuksen säännösten laillisuuden.
- 50 Tässä yhteydessä on muistettava, että SEUT 275 artiklan toisen kohdan perusteella unionin tuomioistuimella ja tätä kautta unionin yleisellä tuomioistuimella on toimivalta ”ratkaista [SEUT] 263 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitettuihin edellytyksiin vireille pannut kanteet, jotka koskevat luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle osoitetun, neuvoston Euroopan unionista tehdyn sopimuksen V osaston 2 luvun nojalla tekemän, rajoittavia toimenpiteitä sisältävän päätöksen laillisuuden tutkimista”.
- 51 SEUT 275 artiklan ensimmäisessä kohdassa määrätään sen sijaan, että ”Euroopan unionin tuomioistuimella ei ole toimivaltaa yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa koskevien määräysten osalta eikä näiden määräysten nojalla hyväksytyjen säädösten osalta”.
- 52 Oikeuskäytännön mukaan rajoittavat toimenpiteet ovat samalla sekä yleisesti sovellettavia toimia, koska niissä kielletään yleistä ja abstraktia adressaattien ryhmää asettamasta taloudellisia resursseja niiden liitteissä lueteltujen yhteisöjen saataville, että näiden yhteisöjen osalta yksittäistapauksessa tehtyjä päätöksiä (ks. tuomio 28.3.2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, 102 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 53 Lisäksi on huomautettava, että se, että yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa (YUTP) koskevien määräysten nojalla annetut toimet ovat yksittäistapauksissa annettuja toimia, antaa SEUT 275 artiklan toisen kohdan mukaisesti oikeuden saada asiansa käsitellyksi unionin tuomioistuimissa (ks. tuomio 28.3.2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, 103 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 54 Siitä huolimatta, että tällaisia toimenpiteitä voidaan kohdentaa erikseen myös muihin erityisen teollisuudenalan yhteisöihin kolmannessa valtiossa, mainittujen toimenpiteiden luonteesta seuraa kuitenkin, että tilanteessa, jossa viimeksi mainittujen toimenpiteiden laillisuus riitautetaan, ne on voitava saattaa SEUT 275 artiklan toisen kohdan mukaan unionin tuomioistuimen harjoittaman valvonnan piiriin (ks. vastaavasti tuomio 28.3.2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, 104 kohta).
- 55 Käsiteltävässä asiassa on muistettava, että riidanalaisen päätöksen 1 artiklan 2 kohdan b–d alakohdassa ja 3 kohdassa kielletään kaikkia unionin toimijoita toteuttamasta tietäntyyppisiä rahoitusliiketoimia ja tekemästä tietäntyyppisiä sopimuksia sellaisten Venäjälle sijoittautuneiden yhteisöjen kanssa, jotka ovat julkisessa määräysvallassa tai yli 50-prosenttisesti julkisomisteisia, joiden kokonaisvarojen arvioidaan olevan yli biljoona Venäjän ruplaa (noin 13 miljardia euroa), joiden arvioiduista tuloista vähintään 50 prosenttia on peräisin raakaöljyn tai öljytuotteiden myynnistä tai kuljetuksesta 12.9.2014 ja jotka on lueteltu kyseisen päätöksen liitteessä III, tai sellaisten oikeushenkilöiden, yhteisöjen tai elinten kanssa, jotka ovat sijoittautuneet unionin ulkopuolelle ja jotka ovat yli 50-prosenttisesti kyseisen päätöksen liitteessä III mainitun yhteisön omistuksessa tai toimivat edellä mainittuihin kahteen ryhmään kuuluvan yhteisön puolesta tai johdolla.
- 56 On siis katsottava, että määrittäessään riidanalaisen päätöksen 1 artiklan 2 kohdan b–d alakohdan kriteerit, joiden perusteella kantaja voidaan yksilöidä, ja mainitessaan kantajan kyseisen päätöksen liitteessä III neuvosto on hyväksynyt kyseiseen oikeushenkilöön kohdistuvia rajoittavia toimenpiteitä.
- 57 Kantaja voidaan yksilöidä suoraan myös riidanalaisen päätöksen 1 artiklan 3 ja 4 kohdan perusteella, sillä niissä viitataan kyseisen artiklan 1 tai 2 kohdassa tarkoitettuihin yhteisöihin ja elimiin, joihin kantaja kuuluu.
- 58 Myös riidanalaisen päätöksen 7 artiklassa mainitaan nimenomaisesti riidanalaisen päätöksen liitteessä III mainitut yhteisöt, joihin kantaja kuuluu.
- 59 Sen sijaan riidanalaisen päätöksen 4 ja 4 a artiklasta on todettava, ettei kyseisten säännösten laillisuusvalvonta kuulu unionin yleisen tuomioistuimen toimivaltaan.
- 60 Kyseiset säännökset eivät nimittäin kohdistu yksilöityihin luonnollisiin henkilöihin tai oikeushenkilöihin, vaan niitä sovelletaan kaikkiin toimijoihin, jotka osallistuvat etukäteistä lupaa koskevan velvoitteen piiriin kuuluvien laitteiden myyntiin, toimitukseen, siirtoon tai vientiin, ja kaikkiin liittäneiden palvelujen tarjoajiin yleisesti. Näissä olosuhteissa riidanalaisen päätöksen 4 ja 4 a artiklassa säädetyt toimenpiteet eivät ole SEUT 275 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettuja luonnollisiin henkilöihin tai oikeushenkilöihin kohdistuvia rajoittavia toimenpiteitä vaan yleisesti sovellettavia toimenpiteitä, joiden osalta unionin tuomioistuimella tai unionin yleisellä tuomioistuimella ei ole toimivaltaa (ks. vastaavasti tuomio 28.3.2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, 97–99 kohta).
- 61 Tähän ratkaisuun ei vaikuta se seikka, että kantaja on ilmoittanut riitauttavansa kyseiset säännökset ainoastaan kantajaa koskevilta osin tai että kantaja on toinen kahdesta öljy-yhtiöstä, jotka ovat saaneet tarvittavat luvat toiminnan harjoittamiseen Venäjän mannerjalustalla, minkä vuoksi kyseisten säännösten vaikutukset olisivat sen osalta samat kuin rajoittavilla toimenpiteillä. Se, että mainittuja säännöksiä on sovellettu kantajaan, ei nimittäin muuta niiden oikeudellista luonnetta yleisesti sovellettavana toimena. Käsiteltävässä asiassa SEUT 275 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettut oikeushenkilöihin tai luonnollisiin henkilöihin kohdistuvia rajoittavia toimenpiteitä sisältävät päätökset löytyvät säännöksistä, joiden perusteella kantajan nimi on lisätty riidanalaisen päätöksen liitteeseen III

(ks. vastaavasti tuomio 28.3.2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, 104 kohta ja tuomio 4.6.2014, Sina Bank v. neuvosto, T-67/12, ei julkaistu, EU:T:2014:348, 39 kohta). Tämä vastaa oikeuskäytäntöä, jonka mukaan se, että YUTP:aa koskevien määräysten nojalla annetut toimet ovat yksittäistapauksissa annettuja toimia, antaa SEUT 275 artiklan toisen kohdan mukaisesti oikeuden saada asiansa käsitellyksi unionin tuomioistuimissa (edellä 53 kohta).

- 62 Näin ollen on todettava, että unionin yleinen tuomioistuin on toimivaltainen käsittelemään kantajan nostaman kanteen, jossa vaaditaan kumoamaan riidanalaisen päätöksen 1 artiklan 2 kohdan b–d alakohta, 1 artiklan 3 ja 4 kohta, liite III ja 7 artiklan 1 kohdan a alakohta (jäljempänä riidanalaisen päätöksen riidanalaiset säännökset), niiltä osin kuin ne sisältävät kantajaan kohdistuvia rajoittavia toimenpiteitä. Unionin yleisellä tuomioistuimella ei sen sijaan ole toimivaltaa tutkia kumoamiskannetta siltä osin kuin se koskee riidanalaisen päätöksen 4 ja 4a artiklaa.
- 63 Unionin yleisellä tuomioistuimella on joka tapauksessa toimivalta tutkia SEUT 263 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla myös riidanalaisesta asetusta koskeva kumoamiskanne, mitä neuvosto ei ole kyseenalaistanut. Vaikka riidanalaisen asetuksen tarkoituksena on panna täytäntöön YUTP:n yhteydessä hyväksytty riidanalaisen päätös, riidanalainen asetusta ei nimittäin ole SEUT 275 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettu ”yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa koskeva määräys”, jonka osalta Euroopan unionin tuomioistuimella ei ole toimivaltaa.

Tutkittavaksi ottaminen

- 64 Neuvosto väittää, että kannetta ei voida ottaa tutkittavaksi riidanalaisen asetuksen 3 artiklan, 3 a artiklan, 4 artiklan 3 ja 4 kohdan 5 artiklan 2 kohdan b–d kohdan, 5 artiklan 3 ja 4 kohdan, liitteen VI ja 11 artiklan 1 kohdan a alakohdan osalta eikä riidanalaisen päätöksen riidanalaisia säännöksiä koskevilta osin (jäljempänä yhteisesti riidanalaiset säännökset), sillä 263 artiklan neljännessä kohdassa määrätyt tutkittavaksi ottamisen edellytykset, joihin viitataan nimenomaisesti 275 artiklan toisessa kohdassa, eivät täyty etenkin sen edellytyksen osalta, että säännökset koskisivat kantajaa suoraan.
- 65 Riidanalaiset säännökset eivät sen mukaan ensinnäkään koske kantajaa suoraan, sillä unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on pakko panna kyseiset säännökset täytäntöön ja viranomaiset voivat käyttää tässä harkintavaltaa. Riidanalaisen päätöksen 4 artiklan 3 kohdan perusteella juuri jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on selvítettävä, onko kyseisten laitteiden ja välineiden myynti, toimitus, siirto tai vienti taikka asianomaisten palvelujen tarjoaminen tarkoitettu syvänmeren öljynetsintään ja -tuotantoon, arktisella alueella tapahtuvaan öljynetsintään ja -tuotantoon tai Venäjällä toteutettaviin liuskeöljyalan hankkeisiin. Riidanalaisen asetuksen 3 artiklassa ja 4 artiklan 3 ja 4 kohdassa edellytetään neuvoston mukaan niin ikään, että jäsenvaltioiden toimivaltaisilta viranomaisilta on saatava etukäteinen lupa sellaisten teknologioiden toimitukseen tai vientiin, jotka on tarkoitettu syvänmeren öljynetsintään ja -tuotantoon, arktisella alueella tapahtuvaan öljynetsintään ja -tuotantoon tai Venäjällä toteutettaviin liuskeöljyalan hankkeisiin, sekä teknisen avun palveluihin ja välityspalveluihin taikka näihin teknologioihin liittyvän rahoituksen tai rahoitustuen antamiseen.
- 66 Neuvosto huomauttaa lisäksi, että kun riidanalaiset säännökset alun perin hyväksyttiin, erinäisten keskeisten termien täsmällinen merkitys ei ollut vakiintunut, vaan nämä vakiintuivat vasta myöhemmin päätöksessä 2014/872 ja asetuksessa N:o 1290/2014. Jäsenvaltioiden viranomaisilla on kuitenkin aina ollut jonkin verran harkintavaltaa.
- 67 Neuvosto, jota komissio tukee, väittää toiseksi, etteivät riidanalaiset säännökset koske kantajaa suoraan, sillä ne eivät vaikuta suoraan kantajan oikeusasemaan oikeuskäytännössä tarkoitettulla tavalla. Käsiteltävässä asiassa riidanalaisissa säännöksissä säädetyt vientirajoitukset koskevat nimittäin unionin teknologioiden toimittajia ja viejiä sekä näihin liittyvien palveluiden tarjoajia, mutta kyseisiä rajoituksia ei sovelleta kantajaan eikä Venäjän öljyteollisuuteen. Kyseisissä säännöksissä ei myöskään kielletä

kantajaa harjoittamasta syvänmeren öljynetsintää ja -tuotantoa tai arktisella alueella tapahtuvaa öljynetsintää ja -tuotantoa taikka osallistumasta Venäjän liuskeöljyalan hankkeisiin. Vaikkei kantaja voi ostaa enää lueteltuja teknologioita unionin tavarantoimittajilta käytettäväksi näissä hankkeissa tai saada tähän liittyvää teknistä tukea tai rahoitustukea, ei tämä vaikuta suoraan kantajan oikeusasemaan. Sama päätelmä voidaan tehdä sen mukaan muun muassa myös unionin pääomamarkkinoille pääsyä koskevista rajoituksista tai rajoituksista, jotka koskevat uusia lainoja ja luottoja, joiden maturiteetti on yli 30 päivää.

- 68 Kolmanneksi neuvosto ja komissio ovat todenneet vastauksena unionin yleisen tuomioistuimen kysymykseen, että riidanalaisen asetuksen 3 artiklan ja 4 artiklan 3 ja 4 kohtaan sisältyvä täytäntöönpanotoimenpiteitä, sillä niissä säädetään etukäiteistä lupaa koskevasta järjestelmästä. Kantajan olisi siis osoitettava, että säännökset koskevat sitä paitsi suoraan myös erikseen, kuten tässä tapauksessa ei neuvoston ja komission mukaan ole.
- 69 Kantaja kiistää nämä argumentit.
- 70 Kysymys kantajan asiavaltuudesta riidanalaisen päätöksen riidanalaisen säännösten sekä riidanalaisen asetuksen 5 artiklan 2 kohdan b–d alakohdan, 5 artiklan 3 ja 4 kohdan, liitteen VI ja 11 artiklan 1 kohdan a alakohdan (jäljempänä pääomamarkkinoille pääsyä koskevat säännökset) osalta on erotettava kantajan asiavaltuudesta riidanalaisen asetuksen 3 artiklan, 3 a artiklan ja 4 artiklan 3 ja 4 kohdan (jäljempänä vientirajoituksia koskevat riidanalaisen asetuksen säännökset) osalta.

Kantajien asiavaltuus pääomamarkkinoille pääsyä koskevien säännösten osalta

- 71 Tässä yhteydessä on muistettava, että SEUT 263 artiklan neljännen kohdan mukaan luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö voi ensimmäisessä ja toisessa kohdassa määrätyin edellytyksin nostaa kanteen hänelle osoitetusta toimesta tai toimesta, joka koskee häntä suoraan ja erikseen, sekä sääntelytoimesta, joka koskee häntä suoraan ja joka ei edellytä täytäntöönpanotoimenpiteitä. SEUT 263 neljännen kohdan toisessa osassa täsmennetään siis, että jos riidanalaisesta toimesta ei ole osoitettu sille luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle, joka nostaa siitä kumoamiskanteen, kanteen tutkittavaksi ottaminen edellyttää sitä, että tuo toimi koskee kantajaa suoraan ja erikseen. Lissabonin sopimuksella lisättiin SEUT 263 artiklan neljännen kohdan kolmas osa, jossa lievennetään luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden nostamien kumoamiskanteiden tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä. Kyseisen osan mukaan luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden nostamien kumoamiskanteiden tutkittavaksi ottaminen ei nimittäin edellytä sitä, että toimi koskee niitä erikseen, vaan siinä otetaan käyttöön kyseinen oikeussuojakeino sellaisen ”sääntelytoimen” osalta, joka ei edellytä täytäntöönpanotoimenpiteitä ja joka koskee kantajaa suoraan (ks. vastaavasti tuomio 3.10.2013, Inuit Tapiriit Kanatami ym. v. parlamentti ja neuvosto, C-583/11 P, EU:C:2013:625, 56 ja 57 kohta).
- 72 Ensinnäkin edellytyksestä, jonka mukaan toimen on koskettava kantajaa suoraan, on muistettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan SEUT 263 artiklan neljännen kohdan mukainen edellytys siitä, että toimen pitää koskea luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä suoraan, edellyttää, että riidanalaisella unionin toimella on välittömiä vaikutuksia yksityisen oikeusasemaan ja ettei se jätä niille, joille se on osoitettu ja joiden tehtävänä on sen toimeenpano, ollenkaan harkintavaltaa, jolloin toimeenpano on puhtaasti automaattista ja perustuu yksinomaan unionin lainsäädäntöön eikä edellytä välissä olevien sääntöjen soveltamista (ks. vastaavasti tuomio 13.3.2008, komissio v. Infront WM, C-125/06 P, EU:C:2008:159, 47 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 73 Käsiteltävässä asiassa on muistettava, että pääomamarkkinoille pääsyä koskevissa säännöksissä kielletään erityisesti kaikkia unionin toimijoita toteuttamasta tiettyjä rahoitusliiketoimia tai tekemästä sopimusta sellaisten Venäjälle sijoittautuneiden yhteisöjen kanssa, jotka ovat julkisessa määräysvallassa

tai yli 50-prosenttisesti julkisomisteisia, joiden kokonaisvarojen arvioidaan olevan yli biljoona Venäjän ruplaa, joiden arvioiduista tuloista vähintään 50 prosenttia on peräisin raakaöljyn tai öljytuotteiden myynnistä tai kuljetuksesta 12.9.2014 ja jotka on lueteltu riidanalaisen päätöksen liitteessä III tai riidanalaisen asetuksen liitteessä VI (ks. edellä 17–20 kohta).

- 74 On siis todettava, että pääomamarkkinoille pääsyä koskevat säännökset koskevat kantajaa suoraan eikä niissä jätetä täytäntöönpanosta vastaaville lainkaan harkintavaltaa. Niihin perustuvia rajoittavia toimenpiteitä sovelletaan nimittäin kantajaan suoraan, mikä on välitön seuraus siitä, että kantaja on riidanalaisen päätöksen 1 artiklan 2 kohdan b alakohdassa ja 1 artiklan 3 kohdassa sekä riidanalaisen asetuksen 5 artiklan 2 kohdan b alakohdassa ja 5 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu yhteisö ja sen nimi on merkitty riidanalaisen päätöksen liitteeseen III ja riidanalaisen asetuksen liitteeseen VI. Tässä yhteydessä sillä seikalla ei ole merkitystä, ettei kyseisissä säännöksissä kielletä kantajaa toteuttamasta asianomaisia toimia unionin ulkopuolella. On nimittäin kiistatonta, että pääomamarkkinoille pääsyä koskevissa säännöksissä asetetaan kantajaan kohdistuvia unionin pääomamarkkinoille pääsyä koskevia rajoituksia.
- 75 Myös neuvoston väite, jonka mukaan kantajan oikeudelliseen tilanteeseen ei kohdistu välitöntä vaikutusta, koska pääomamarkkinoille pääsyä koskevilla säännöksillä käyttöön otettuja toimenpiteitä sovelletaan ainoastaan unioniin sijoittautuneisiin toimijoihin, on hylättävä. Vaikka on totta, että kyseisissä säännöksissä asetettuja kieltoja sovelletaan ensisijaisesti luottolaitoksiin ja muihin rahalaitoksiin, jotka ovat sijoittautuneet unioniin, niiden tavoitteena on vaikuttaa ja ne myös vaikuttavat suoraan kantajan kaltaisiin yhteisöihin, joiden taloudellista toimintaa kyseisten toimenpiteiden soveltaminen niihin rajoittaa. On selvää, että kyseisten toimenpiteiden soveltaminen on unioniin sijoittautuneiden toimijoiden tehtävä, sillä unionin toimielinten antamia toimia ei ole lähtökohtaisesti tarkoitettu sovellettaviksi unionin ulkopuolella. Tämä ei tarkoita kuitenkaan sitä, etteivät niiden yhteisöjen, joihin pääomamarkkinoille pääsyä koskevat säännökset vaikuttavat, osalta sovelletut rajoittavat toimenpiteet koskisi suoraan näitä yhteisöjä. Kun unionin toimijoita kielletään toteuttamasta tiettyntyyppisiä toimia unionin ulkopuolelle sijoittautuneiden yhteisöjen kanssa, näitä yhteisöjä kielletään itse asiassa toteuttamasta kyseisiä toimia unionin toimijoiden kanssa. Lisäksi jos tähän liittyvä neuvoston väite hyväksyttäisiin, olisi katsottava, etteivät rajoittavat toimenpiteet koske suoraan luetteloon merkittyjä henkilöitä, joiden osalta näitä toimenpiteitä sovelletaan, edes yksittäistapauksia koskevien varojen jäädyttämisten ollessa kyseessä, sillä toimenpiteiden soveltaminen on ensisijaisesti unionin jäsenvaltioiden ja niiden toimivaltaan kuuluvien luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden tehtävä.
- 76 Neuvosto myös perustelee tässä yhteydessä väitettään turhaan 6.9.2011 annetulla määräyksellä Inuit Tapiriit Kanatami ym. vastaan parlamentti ja neuvosto (T-18/10, EU:T:2011:419). Kyseisessä asiassa unionin yleinen tuomioistuin katsoi nimittäin, että hyljetuotteiden kaupasta 16.9.2009 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1007/2009 (EUVL 2009, L 286, s. 36) vaikuttaa ainoastaan niiden kantajien oikeusasemaan, jotka toimivat hyljetuotteiden unionin markkinoille saattamisen alalla ja joita koskee yleinen kieltä saattaa kyseisiä tuotteita markkinoille, toisin kuin niiden kantajien kohdalla, jotka eivät toimi kyseisten tuotteiden markkinoille saattamisen alalla ja/tai jotka kuuluvat asetuksella N:o 1007/2009 säädetyn poikkeuksen piiriin, koska inuiittiyhteisöjen ja muiden alkuperäisyhteisöjen toimeentulonsa edistämiseksi harjoittamasta perinteisestä hylkeenpyynnistä peräisin olevien hyljetuotteiden saattaminen unionin markkinoille on edelleen lähtökohtaisesti sallittua (ks. vastaavasti määräys 6.9.2011, Inuit Tapiriit Kanatami ym. v. parlamentti ja neuvosto, T-18/10, EU:T:2011:419, 79 kohta). Käsiteltävässä asiassa on todettava sitä vastoin, että kantaja toimii pääomamarkkinoille pääsyä koskevissa säännöksissä tarkoitetuilla rahoituspalvelumarkkinoilla eikä joillakin muilla, kyseisten palveluiden tarjontaketjun aikaisempaan tai myöhempään vaiheeseen sijoittuvilla markkinoilla, kuten neuvosto väittää. Kantajan on nimittäin mahdotonta toteuttaa tiettyjä kiellettyjä rahoitusliiketoimia unioniin sijoittautuneiden toimijoiden kanssa juuri kyseisten pääomamarkkinoille pääsyä koskevien säännösten vuoksi, mutta ilman näitä säännöksiä sillä olisi oikeus toteuttaa niitä.

- 77 Lisäksi on muistettava, että riidanalaisen päätöksen 7 artiklassa ja riidanalaisen asetuksen 11 artiklassa säädetään, ettei vaateita, jotka liittyvät sopimukseen tai liiketoimeen, jonka suorittamiseen ovat vaikuttaneet suoraan tai välillisesti, kokonaan tai osittain, toimenpiteet, jotka on määrätty kyseisen päätöksen tai kyseisen asetuksen nojalla, oteta huomioon, jos vaateen esittää muun muassa riidanalaisen päätöksen liitteessä III tai riidanalaisen asetuksen liitteessä VI tarkoitettu yhteisö. On siis todettava, että kyseiset säännökset koskevat kantajaa suoraan, koska kantaja on mainittu liitteessä, jossa on lueteltu yhteisöt, joiden oikeudenkäyntikelpoisuutta on rajoitettu.
- 78 On siis pääteltävä, että pääomamarkkinoille pääsyä koskevat säännökset koskevat kantajaa suoraan.
- 79 Toiseksi on tuotava esille, että SEUT 263 artiklan neljännen kohdan toisessa osassa määrätty edellytys, jonka mukaan toimen on koskettava henkilöä erikseen, täyttyy käsiteltävässä asiassa niin ikään, eikä ole tarpeen tutkia, sisältykö pääomamarkkinoille pääsyä koskeviin säännöksiin täytäntöönpanotoimenpiteitä.
- 80 Tässä yhteydessä on nimittäin muistettava, että SEUT 263 artiklan neljännen kohdan, johon SEUT 275 artiklan toisessa kohdassa viitataan, perusteella rajoittavien toimenpiteiden kohteena olevien henkilöiden tai yhteisöjen merkitseminen luetteloon antaa kyseiselle henkilölle tai yhteisölle, siltä osin kuin toimenpidettä voidaan verrata sen osalta yksittäistapausta koskevaan päätökseen, oikeuden saada asiansa käsitellyksi unionin tuomioistuimissa (ks. vastaavasti tuomio 28.11.2013, neuvosto v. Manufacturing Support & Procurement Kala Naft, C-348/12 P, EU:C:2013:776, 50 kohta; tuomio 1.3.2016, National Iranian Oil Company v. neuvosto, C-440/14 P, EU:C:2016:128, 44 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 28.3.2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, 103 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 81 Käsiteltävässä asiassa kantajan nimi mainitaan riidanalaisen päätöksen liitteessä III ja riidanalaisen asetuksen liitteessä VI olevissa luetteloissa yhteisönä, joihin kyseisen päätöksen 1 artiklan 2 kohdassa ja riidanalaisen asetuksen 5 artiklan 2 kohdassa säädettyjä rajoittavia toimenpiteitä sovelletaan, joten kyseisten toimenpiteiden on katsottava koskevan kantajaa erikseen.
- 82 Muu ratkaisu olisi vastoin SEUT 263 artiklan ja SEUT 275 artiklan toisen kohdan määräyksiä ja sitä kautta EUT-sopimuksella käyttöön otettua oikeussuojajärjestelmää sekä Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 47 artiklassa vahvistettua oikeutta tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin (ks. vastaavasti tuomio 16.7.2014, National Iranian Oil Company v. neuvosto, T-578/12, ei julkaistu, EU:T:2014:678, 36 kohta).
- 83 On siis pääteltävä, että kantajan kanne, jolla se vaatii pääomamarkkinoille pääsyä koskevilla säännöksillä käyttöön otettujen rajoittavien toimenpiteiden kumoamista sitä itseään koskevilta osin, otetaan tutkittavaksi.

Kantajan asiavaltuus vientirajoituksia koskevien riidanalaisen asetuksen säännösten osalta

- 84 Alkuun on palautettava mieleen, ettei unionin yleinen tuomioistuin ole toimivaltainen käsittelemään kumoamiskannetta niiltä osin, kuin se liittyy vientirajoituksia koskeviin riidanalaisen päätöksen säännöksiin eli riidanalaisen päätöksen 4 ja 4 a artiklaan, koska nämä ovat YUTP:n yhteydessä hyväksytyjä yleisesti sovellettavia toimenpiteitä (ks. edellä 59–62 kohta). Unionin yleisellä tuomioistuimella on sen sijaan toimivalta tutkia riidanalaisen asetuksen vastaavien säännösten laillisuus (ks. edellä 63 kohta).
- 85 Tämän perusteella tarkasteltavaksi tulee kantajan asiavaltuus vientirajoituksia koskevien riidanalaisen asetuksen säännösten osalta suhteessa SEUT 263 artiklan neljännen kohdan määräyksiin (ks. edellä 71 kohta).

- 86 Tässä yhteydessä on otettava ensinnäkin huomioon, että vaikka vientirajoituksia koskevat riidanalaisen asetuksen säännökset ovat yleisesti sovellettavia säännöksiä, ne vaikuttavat suoraan kantajaan.
- 87 On nimittäin muistettava, että vientirajoituksia koskevissa riidanalaisen asetuksen säännöksissä säädetään, että ”liitteessä II lueteltujen, unionista tai sen ulkopuolelta peräisin olevien tuotteiden myyntiin, toimitukseen, siirtoon tai vientiin suoraan tai välillisesti luonnollisille tai oikeushenkilöille, yhteisöille tai elimille Venäjälle, sen talousvyöhyke ja mannerjalusta mukaan lukien, tai mikäli tuotteet on tarkoitettu käytettäväksi Venäjällä, sen talousvyöhyke ja mannerjalusta mukaan lukien, mihin tahansa muuhun valtioon, vaaditaan etukäteinen lupa” (3 artiklan 1 kohta). Niissä täsmennetään niin ikään, että ”toimivaltaiset viranomaiset eivät saa myöntää lupaa liitteessä II mainittujen tuotteiden myyntiin, toimitukseen, siirtoon tai vientiin, jos niillä on perusteltu syy todeta, että tuotteiden myynti, toimitus, siirto tai vienti tapahtuu jotakin 3 kohdassa tarkoitettua etsintä- tai tuotantohanketta varten” (3 artiklan 5 kohta). Riidanalaisen asetuksen 3 a artiklan nojalla kiello koskee myös kyseisessä artiklassa lueteltuja näihin liittyviä palveluita. Mainitun asetuksen 4 artiklan 3 ja 4 kohdassa säädetään saman etukäteistä lupaa koskevan menettelyn soveltamisesta kuin 3 artiklassa, kun kyseessä ovat ”liitteessä II lueteltuihin tuotteisiin sekä niiden toimitukseen, valmistukseen, huoltoon ja käyttöön liittyvän teknisen avun tai välityspalvelujen” tarjoaminen ja ”liitteessä II tarkoitettuihin tuotteisiin liittyvän rahoituksen tai rahoitustuen, erityisesti avustusten, lainojen ja vientiluottovakuutusten” myöntäminen.
- 88 Näin ollen on todettava, että vientirajoituksia koskevat riidanalaisen asetuksen säännökset koskevat kantajaa suoraan, koska kantaja on osoittanut unionin yleisessä tuomioistuimessa esittämiensä todisteiden avulla toimivansa Venäjällä riidanalaisen asetuksen 3 artiklan 3 kohdassa tarkoitettun kaltaisissa etsintä- ja tuotantohankkeissa eli harjoittavansa öljynetsintää ja -tuotantoa vesialueilla yli 150 metrin syvyydessä sekä öljynetsintää ja -tuotantoa pohjoisen napapiirin pohjoispuolella olevalla merialueella ja osallistuvansa hankkeisiin, joilla voidaan tuottaa öljyä liuskekivimuodostumissa sijaitsevista varannoista vesisärötyksenmenetelmällä, (jäljempänä epätavanomaiset hankkeet) eikä toimivansa joillakin muilla näihin liittyvän tuotantoketjun aikaisempaan tai myöhempään vaiheeseen sijoituvilla markkinoilla (ks. edellä 76 kohdassa mainittu oikeuskäytäntö).
- 89 Vientirajoituksia koskevien riidanalaisen asetuksen säännösten hyväksymisen vuoksi kantaja ei nimittäin pysty tekemään käytännössä eikä oikeudellisesti uusia sopimuksia unionin toimijoiden kanssa tai vaatia näiden kanssa myöhemmin kuin 1.8.2014 tehtyjen sopimusten täytäntöönpanoa, jos nämä sopimukset koskevat riidanalaisen asetuksen liitteessä II lueteltuja tuotteita, jotka on tarkoitettu epätavanomaisiin hankkeisiin. Kantajan on lisäksi haettava ja saatava etukäteinen lupa saavutetuilla oikeuksilla suojatuille sopimuksille ja sallittuja käyttäjiä koskeville sopimuksille (riidanalaisen asetuksen 3 artiklan 1 kohta ja 3 artiklan 5 kohdan toinen alakohta, 3 a artiklan 2 kohta ja 4 artiklan 3 kohta).
- 90 Neuvoston väitteestä, jonka mukaan kansallisilla viranomaisilla on harkintavaltaa, minkä vuoksi vientirajoituksia koskevat riidanalaisen asetuksen säännökset eivät koske kantajaa suoraan, on syytä todeta, että vaikka kyseisillä säännöksillä otetaan käyttöön etukäteistä lupaa koskeva järjestelmä, jonka nojalla kyseisten viranomaisten on pantava säädetyt kiellot täytäntöön, todellisuudessa viranomaisilla ei ole tässä lainkaan harkintavaltaa.
- 91 Riidanalaisen asetuksen 3 artiklan 5 kohdassa säädetäänkin esimerkiksi, etteivät toimivaltaiset viranomaiset saa myöntää lupaa liitteessä II mainittujen tuotteiden myyntiin, toimitukseen, siirtoon tai vientiin, jos niillä on perusteltu syy todeta, että tuotteiden myynti, toimitus, siirto tai vienti tapahtuu jotakin saman artiklan 3 kohdassa tarkoitettua etsintä- tai tuotantohanketta varten. Kansalliset viranomaiset voivat siis käyttää ainoastaan tosiseikkoja koskevaa harkintavaltaa varhaisemmassa vaiheessa ratkaistessaan, liittykö asianomaiseen hankkeeseen tuotteita, jotka on tarkoitettu johonkin 3 kohdassa mainittujen epätavanomaisten hankkeiden ryhmään. Ne eivät voi kuitenkaan antaa lupaa, jos niillä on perusteltu syy todeta asian olevan näin.

- 92 Sama pätee riidanalaisen asetuksen 4 artiklan 3 ja 4 kohtaan, joissa edellytetään asianomaisen viranomaisen myöntämää etukäteistä lupaa tiettyjen teknisen avun palvelujen tai välityspalvelujen taikka liitteessä II lueteltuihin teknologioihin liittyvän rahoituksen tai rahoitustuen tarjoamiseen, siltä osin kuin kyseisen asetuksen 3 artikla ja erityisesti sen 2 ja 5 kohta tulevat soveltuvin osin sovellettaviksi lupien hakemisen yhteydessä.
- 93 Myöskään riidanalaisen asetuksen 3 a artiklassa ei jätetä kansallisille viranomaisille lainkaan harkintavaltaa, koska siinä säädetään, että Venäjällä, sen talousvyöhyke ja mannerjalusta mukaan lukien, toteutettaviin riidanalaisen asetuksen 3 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuihin etsintä- ja tuotantohankkeisiin liittyvien välttämättömien palvelujen tarjoaminen suoraan tai välillisesti on kiellettyä. Neuvosto on myöntänyt lisäksi, ettei kyseisessä säännöksessä ole säädetty mistään täytäntöönpanotoimenpiteistä, mikä supistaa kansallisten viranomaisten harkintavallan väistämättä olemattomiin.
- 94 Näin ollen on pääteltävä, että vientirajoituksia koskevat riidanalaisen asetuksen säännökset koskevat kantajaa suoraan.
- 95 Neuvosto ja komissio toivat kuitenkin esille unionin yleisen tuomioistuimen istunnossa esittämään kysymykseen antamassaan vastauksessa, että SEUT 263 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitettua suoraan koskemisen käsitettä olisi tulkittava suppeammin YUTP:n alalla kuin muilla unionin toiminta-aloilla, kuten kilpailuoikeuden tai valtiontukien aloilla.
- 96 Tällaista ehdotusta ei voida kuitenkaan hyväksyä.
- 97 SEUT 263 artiklan neljännessä kohdassa määrätyt tutkittavaksi ottamisen edellytykset ovat nimittäin samat kaikkien luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden unionin toimista nostamien kanteiden kohdalla toimen tyyppistä tai kyseessä olevasta aihealueesta riippumatta. Vaikka oikeuskäytännön mukaan edellytys, jonka mukaan unionin toimen on koskettava suoraan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, täytyy vasta, kun toimella on välittömiä vaikutuksia kyseisen henkilön oikeusasemaan, oikeuskäytännössä on otettu toistuvasti tutkittavaksi yksityisten kumoamiskanteita, jotka koskevat unionin toimia, joiden vaikutukset kulloisiinkin kantajiin eivät ole luonteeltaan oikeudellisia sanan suppeassa merkityksessä vaan ainoastaan tosiasiallisia, esimerkiksi koska ne koskevat niitä suoraan niiden toimiessa muiden talouden toimijoiden kilpailijoina. Jotta voidaan selvittää, koskeeko toimi henkilöä suoraan, on siis otettava huomioon unionin toimen vaikutukset henkilön oikeudelliseen asemaan ja lisäksi myös toimen tosiasialliset vaikutukset henkilöön, ja näiden vaikutusten on oltava enemmän kuin pelkästään välillisiä, minkä toteutuminen on määritettävä kussakin yksittäistapauksessa ottamalla huomioon kyseisen unionin toimen normatiivinen sisältö (ks. vastaavasti julkisasiamies Kokottin 17.1.2013 esittämä ratkaisuehdotus Inuit Tapiriit Kanatami ym. v. parlamentti ja neuvosto, C-583/11 P, EU:C:2013:21, 70–72 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 98 Toiseksi on tutkittava, edellyttävätkö vientirajoituksia koskevat riidanalaisen asetuksen säännökset täytäntöönpanotoimenpiteitä.
- 99 Tässä yhteydessä on muistettava, että oikeuskäytännön mukaan on niin, että arvioitaessa, edellyttääkö sääntelytoimi täytäntöönpanotoimenpiteitä, on kiinnitettävä huomiota sen henkilön asemaan, joka vetoaa kanneoikeuteen SEUT 263 artiklan neljännen kohdan viimeisen osan perusteella. On siis merkityksetöntä, edellyttääkö kyseessä oleva toimi täytäntöönpanotoimenpiteitä muihin yksityisiin nähden (tuomio 19.12.2013, Telefónica v. komissio, C-274/12 P, EU:C:2013:852, 30 kohta).
- 100 Kuten neuvosto ja komissio myönsivät istunnossa, käsiteltävässä asiassa ei ole kuitenkaan ilmeistä, että kantaja voisi itse hakea kansallisilta viranomaisilta lupaa ja että se voisi riitauttaa luvan myöntämis- tai epäämispäätöksen kansallisissa tuomioistuimissa etenkin, kun kyseessä ovat epätavanomaisiin hankkeisiin liittyvät liiketoimet eli liiketoimet, jotka liittyvät ”liitteessä II mainittujen tuotteiden myyntiin, toimitukseen, siirtoon tai vientiin, jos niillä on perusteltu syy todeta, että tuotteiden myynti,

toimitus, siirto tai vienti tapahtuu jotakin 3 kohdassa tarkoitettua etsintä- tai tuotantohanketta varten” (riidanalaisen asetuksen 3 artiklan 5 kohta). Sama pätee riidanalaisen asetuksen 3 a artiklassa tarkoitettuihin näihin liittyviin palveluihin.

- 101 Toisin kuin neuvosto esitti istunnossa, kyseisten säännösten ei siis voida katsoa edellyttävän täytäntöönpanotoimenpiteitä suhteessa kantajaan pelkästään sillä perusteella, että kantaja voisi mahdollisesti pyytää unioniin sijoittautuneita sopimuskumppaneitaan esittämään toimivaltaisille kansallisille viranomaisille lupahakemuksen, jotta voidaan riitauttaa kyseisten viranomaisten tekemät päätökset kansallisissa tuomioistuimissa.
- 102 Kuten kantaja tuo esille unionin yleisen tuomioistuimen esittämään kysymykseen antamassaan vastauksessa, vaikka luvan hakemisen oletettaisiin olevan mahdollista, tällainen hakemus voi johtaa riidanalaisen asetuksen 3 artiklan 5 kohdan, 3 a artiklan ja 4 artiklan 3 ja 4 kohdan nojalla ainoastaan hylkäämiseen, jos se koskee kyseisen asetuksen 3 artiklan 3 kohdassa mainittuihin epätavanomaisiin hankkeisiin liittyvää liiketoimea. Tällaisessa tilanteessa olisi kuitenkin keinotekoista tai kohtuutonta vaatia toimijaa hakemaan täytäntöönpanotoimea ainoastaan siinä tarkoituksessa, että se voisi riitauttaa toimen kansallisissa tuomioistuimissa, kun on ilmeistä, että hakemus evätään väistämättä, minkä takia hakemusta ei olisi jätetty tavanomaisesti toimittaessa (ks. vastaavasti tuomio 14.1.2016, Doux v. komissio, T-434/13, ei julkaistu, EU:T:2016:7, 59–64 kohta).
- 103 On siis pääteltävä, että vientirajoituksia koskevat riidanalaisen asetuksen säännökset ovat SEUT 263 artiklan neljännen kohdan kolmannessa esimerkkitapauksessa tarkoitettuja sääntelytoimia, jotka eivät edellytä täytäntöönpanotoimenpiteitä. Kantajan on siis osoitettava ainoastaan, että kyseiset säännökset koskevat sitä suoraan, kuten se on käsiteltävässä asiassa tehnyt. Kanne on siis otettava tutkittavaksi myös niiltä osin kuin se koskee vientirajoituksia koskevia riidanalaisen asetuksen säännöksiä.
- 104 Päätelmänä todetaan, että kanne voidaan ottaa tutkittavaksi niiltä osin kuin se koskee pääomamarkkinoille pääsyä koskevia säännöksiä ja vientirajoituksia koskevia riidanalaisen asetuksen säännöksiä.

Asiakysymys

- 105 Kantaja esittää asiassa T-735/14 kolme kanneperustetta, jotka koskevat ensiksi perusteluvollisuuden laiminlyöntiä, toiseksi asianmukaisen oikeusperustan puuttumista ja kolmanneksi suhteellisuusperiaatteen ja perusoikeuksien loukkausta.
- 106 Kantaja esittää asiassa T-799/14 neljä kanneperustetta, jotka koskevat ensiksi perusteluvollisuuden laiminlyöntiä, toiseksi asianmukaisen oikeusperustan puuttumista vientirajoituksia koskevien riidanalaisen asetuksen säännösten sekä pääomamarkkinoille pääsyä koskevien säännösten osalta, kolmanneksi 24.6.1994 allekirjoitetun ja Euroopan yhteisöjen puolesta 30.10.1997 tehdyllä neuvoston ja komission päätöksellä 97/800/EHTY, EY, Euratom (EYVL 1997, L 327, s. 1) hyväksytyn Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Venäjän federaation välisen kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen (jäljempänä EU:n ja Venäjän välinen kumppanuussopimus) rikkomista ja neljänneksi suhteellisuusperiaatteen ja perusoikeuksien loukkaamista.

Asioissa T-735/14 ja T-799/14 esitetty ensimmäinen kanneperuste, joka koskee puutteellisia perusteluita

- 107 Kantaja väittää yhdistettyjen asioiden ensimmäisessä kanneperusteessaan, että SEUT 296 artiklaa on rikottu, sillä riidanalaisista päätöstyistä ja riidanalaisista asetusta (jäljempänä riidanalaiset toimet) ei ole perusteltu oikeudellisesti riittävällä tavalla. Kantajan mukaan säädöksissä asetetut seuraamukset ovat epätavallisia toimenpiteitä, jotka olisi näin ollen perusteltava kattavasti. Riidanalaisissa toimissa ei

kuitenkaan edes yritetä selittää, miksi epätavanomaisiin hankkeisiin kohdistetaan rajoittavia toimenpiteitä. Kyseiset hankkeet ovat nimittäin valtaosin kehitysvaiheessa, ja ne tuottavat voittoa Venäjän hallituksen verotettavaksi aikaisintaan kahdenkymmenen vuoden kuluttua voittoa. Niissä ei selitetä myöskään, miksi vientirajoituksia koskevissa riidanalaisen asetuksen säännöksissä mainittuja laiteryhmiä olisi pidettävä ”arkaluonteisina” tuotteina ja teknologioina.

- 108 Kantaja katsoo pääomamarkkinoille pääsyä koskevien säännösten osalta, ettei riidanalaisten toimien perusteluista selviä myöskään, miten toimilla saavutetaan niiden päämääränä väitetysti oleva tavoite eli Venäjän hallituksen painostaminen. Neuvoston vastineessaan esittämä perustelu on sitä paitsi annettu liian myöhään, eikä sillä voida joka tapauksessa perustella syitä, joiden vuoksi kyseiset rajoitukset on kohdistettu kantajaan.
- 109 Kantaja tuo lisäksi esille, ettei perusteluissa ole pyritty osoittamaan mitenkään, että kantajan ja Venäjän hallituksen välillä olisi tarvittava yhteys, eikä perusteluissa käsitellä myöskään rajoittavien toimenpiteiden oikeasuhteisuutta tai niiden vaikutusta perusoikeuksiin, minkä vuoksi kyseisten toimenpiteiden laillisuutta on entistä hankalampi kyseenalaistaa. Näiden perustelujen puutteellisuus on selvässä ristiriidassa verrattuna perusteluihin, joita on esitetty muiden rajoittavien toimenpiteiden, esimerkiksi varojen jäädyttämisen, kohteena oleville henkilöille ja yhteisöille. On mahdotonta hyväksyä, että neuvosto voisi toteuttaa millaisia tahansa rajoittavia toimenpiteitä järkeviä perusteluita esittämättä, ja se olisi perustavanlaatuisesti vastoin oikeusvaltioperiaatetta.
- 110 Neuvosto, jota komissio ja Yhdistynyt kuningaskunta tukevat, kiistää kyseiset väitteet.
- 111 SEUT 296 artiklan toisen kohdan mukaan ”säädökset perustellaan –”. Lisäksi perusoikeuskirjan, jolle on annettu SEU 6 artiklan 1 kohdassa sama oikeudellinen arvo kuin perussopimuksille, 41 artiklan 2 kohdan c alakohdan perusteella hyvää hallintoa koskevaan oikeuteen sisältyy muun muassa ”hallintoelinten velvollisuus perustella päätöksensä”.
- 112 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan SEUT 296 artiklan ja perusoikeuskirjan 41 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukainen perustelovelvollisuus määräytyy riidanalaisen toimen luonteen ja sen asiayhteyden mukaan, jossa se on toteutettu. Perusteluista on selkeästi ja yksiselitteisesti ilmentävä toimen toteuttaneen toimielimen päättely siten, että sille, jota toimi koskee, selviävät sen syyt ja että toimivaltainen tuomioistuin voi tutkia toimen laillisuuden. Perustelovelvollisuutta on arvioitava käsiteltävän asian olosuhteet huomioon ottaen (ks. tuomio 14.4.2016, Ben Ali v. neuvosto, T-200/14, ei julkaistu, EU:T:2016:216, 94 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen; ks. vastaavasti myös tuomio 25.1.2017, Almaz-Antey Air and Space Defence v. neuvosto, T-255/15, ei julkaistu, EU:T:2017:25, 56 kohta).
- 113 Perusteluissa ei siis tarvitse esittää yksityiskohtaisesti kaikkia asiaan liittyviä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, koska tutkittaessa, ovatko perustelut riittäviä, on otettava huomioon niiden sanamuodon lisäksi myös asiayhteys ja kaikki asiaa koskevat oikeussäännöt. Näin ollen yhtäältä asianomaiselle vastainen toimi on riittävästi perusteltu silloin, kun se on toteutettu asianomaisen tuntemassa asiayhteydessä, jonka perusteella asianomainen voi ymmärtää häntä koskevan toimen merkityksen. Toisaalta toimen perustelujen täsmällisyyden on oltava oikeassa suhteessa niihin aineellisiin mahdollisuuksiin ja teknisiin tai määräaikoja koskeviin edellytyksiin, joiden rajoissa se on tehtävä (ks. tuomio 14.4.2016, Ben Ali v. neuvosto, T-200/14, ei julkaistu, EU:T:2016:216, 95 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen; ks. vastaavasti myös tuomio 25.1.2017, Almaz-Antey Air and Space Defence v. neuvosto, T-255/15, ei julkaistu, EU:T:2017:25, 56 kohta).
- 114 Kyseisen oikeuskäytännön perusteella on tehtävä ero sen mukaan, koskevatko riidanalaisten toimien perustelut yleisesti sovellettavia säännöksiä vai säännöksiä, joita voidaan kantajan osalta verrata sitä erikseen koskeviin rajoittaviin toimenpiteisiin.

- 115 Neuvosto väittää nimittäin vientirajoituksia koskevien riidanalaisen asetuksen säännösten kaltaisten yleisesti sovellettavien säännösten osalta, että riittää, kun perusteluissa osoitetaan yhtäältä kokonaistilanne, joka johti niiden antamiseen, ja toisaalta ne yleiset tavoitteet, jotka niillä aiotaan saavuttaa (ks. vastaavasti tuomio 28.3.2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, 120 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 116 Sen sijaan pääomamarkkinoille pääsyä koskevien säännösten osalta on muistettava, että nämä säännökset ovat rajoittavia toimenpiteitä, jotka koskevat kantajaa erikseen, siltä osin kuin ne sitä koskevat (edellä 56 ja 81 kohta).
- 117 Oikeuskäytännössä täsmennetään kuitenkin tässä yhteydessä, että rajoittavan toimenpiteen määrävän neuvoston toimen perusteluissa on mainittava paitsi tämän toimenpiteen oikeudellinen perusta myös erityiset ja konkreettiset syyt, joiden perusteella neuvosto katsoo harkintavaltaansa käyttäessään, että asianomaiseen on kohdistettava tällainen toimenpide (ks. tuomio 3.7.2014, National Iranian Tanker Company v. neuvosto, T-565/12, EU:T:2014:608, 38 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen; ks. vastaavasti myös tuomio 25.1.2017, Almaz-Antey Air and Space Defence v. neuvosto, T-255/15, ei julkaistu, EU:T:2017:25, 55 kohta).
- 118 Näiden seikkojen perusteella on tutkittava, onko neuvosto täyttänyt käsiteltävässä asiassa velvollisuutensa perustella riidanalaiset säännökset oikeudellisesti riittävällä tavalla.
- 119 Ensinnäkin erityisesti vientirajoituksia koskevien riidanalaisen asetuksen säännösten osalta on muistettava, että kaikki kyseessä olevat toimenpiteet liittyvät kantajan tuntemaan asiayhteyteen; kyse on riidanalaisen toimien antamista edeltäneistä kansainvälisistä jännitteistä, kuten on selostettu edellä 2–16 kohdassa. Riidanalaisen päätöksen johdanto-osan 1–8 perustelukappaleesta sekä riidanalaisen asetuksen johdanto-osan toisesta perustelukappaleesta käy ilmi, että riidanalaisen toimien tavoitteeksi ilmoitetaan niiden kustannusten lisääminen, joita Venäjän federaatiolle aiheutuu Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävistä toimista, sekä konfliktin rauhanomaisen ratkaisun edistäminen. Riidanalaisen päätöksen johdanto-osan 12 perustelukappaleessa täsmennetään lisäksi, että tiettyjen arkaluonteisten tuotteiden ja teknologioiden myynti, toimitus, siirto ja vienti olisi kiellettyä, jos nämä on tarkoitettu syvänmeren öljynetsintään ja -tuotantoon, arktisella alueella tapahtuvaan öljynetsintään ja -tuotantoon tai liuskeöljyalan hankkeisiin. Riidanalaisissa toimissa osoitetaan siis kokonaistilanne, joka johti niiden antamiseen, ja ne yleiset tavoitteet, jotka toimilla halutaan saavuttaa (tuomio 28.3.2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, 123 kohta).
- 120 Toiseksi pääomamarkkinoille pääsyä koskevien säännösten kohdalla on muistettava, että niissä säädetään kantajaa koskevista rajoittavista toimenpiteistä, sillä kantajan nimi on kirjattu riidanalaisen päätöksen liitteeseen III ja riidanalaisen asetuksen liitteeseen VI riidanalaisen päätöksen 1 artiklan 2 kohdan b–d alakohdassa ja riidanalaisen asetuksen 5 artiklan 2 kohdan b–d alakohdassa lueteltujen kiellettyjen toimien osalta.
- 121 Neuvoston esittämä väite, jonka mukaan käsiteltävässä asiassa ei voida soveltaa oikeuskäytännön kriteerejä, jotka koskevat velvollisuutta perustella toimet, joissa säädetään henkilöä erikseen koskevista rajoittavista toimenpiteistä, on siis hylättävä.
- 122 On kuitenkin katsottava, että ”erityiset ja konkreettiset syyt”, joiden perusteella neuvosto on katsonut harkintavaltaansa käyttäen, että kantajaan on kohdistettava tällaisia toimenpiteitä edellä mainitussa oikeuskäytännössä tarkoitettulla tavalla, vastaavat käsiteltävässä asiassa niitä kriteerejä, jotka on vahvistettu pääomamarkkinoille pääsyä koskevissa säännöksissä.

- 123 Koska kantaja on yksi säännöksissä tarkoitetuista Venäjälle sijoittautuneista yhteisöistä, ”jotka ovat julkisessa määräysvallassa tai yli 50-prosenttisesti julkisomisteisia ja joiden kokonaisvarojen arvioidaan olevan yli biljoona Venäjän ruplaa ja joiden arvioiduista tuloista vähintään 50 prosenttia on peräisin raakaöljyn tai öljytuotteiden myynnistä tai kuljetuksesta 12 päivästä syyskuuta 2014”, sen nimen kirjaamiseksi riidanalaisten toimien liitteisiin ei itse asiassa tarvita mitään muita perusteluita.
- 124 Tässä yhteydessä on tuotava esille, että samojen seikkojen käyttäminen perusteluna annettaessa useita henkilöitä koskevia rajoittavia toimenpiteitä ei poissulje sitä, että kyseiset seikat voivat riittää erityiseksi perusteluksi kunkin asianomaisen henkilön kohdalla (ks. vastaavasti ja analogisesti tuomio 27.2.2014, Ezz ym. v. neuvosto T-256/11, EU:T:2014:93, 115 kohta).
- 125 Kantaja väittää kuitenkin, että neuvoston olisi pitänyt esittää täsmälliset syyt sille, miksi öljyala on otettu kohteeksi ja miten toimenpiteiden kohdistaminen tälle alalle edesauttaa riidanalaisten toimien tavoitteen saavuttamista.
- 126 On kuitenkin muistettava, ettei perusteluissa tarvitse täsmentää kaikkia merkityksellisiä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja (ks. edellä 113 kohta). Neuvoston ei siis ole tarvinnut perustella tarkemmin syitä, joihin tietyille talouden aloille kohdistettujen rajoittavien toimenpiteiden antamista sekä tiettyjen ”arkaluonteisina” pidettyjen tavaroiden ja palvelujen viennin kieltämistä koskeva päätös perustuu. Lisäksi kysymys siitä, ovatko tällaiset toimenpiteet YUTP:n tavoitteen mukaisia sekä asianmukaisia ja tarpeen kyseisten tavoitteiden saavuttamiseksi, kuuluu pikemmin kyseisten toimenpiteiden asiasisällön tutkimiseen.
- 127 Sitä paitsi on tuotava esille, että kantaja, joka on merkittävä öljyalan toimija Venäjällä ja jonka osakkeet olivat riidanalaisen päätöksen 2014/512 antamisen ajankohtana valtaosin, myös välillisesti, Venäjän valtion omistuksessa, ei voi kohtuudella olla tietämättä syistä, joiden vuoksi neuvosto on hyväksynyt siihen kohdistetut toimenpiteet. Venäjän federaatiolle Ukrainaan kohdistuvista toimista aiheutuvien kustannusten lisäämiseen liittyvän tavoitteen mukaisesti päätöksen 2014/512 1 artiklan 2 kohdan b alakohdassa otetaan käyttöön tiettyjä Venäjän valtion määräysvallassa olevia öljyalan yhteisöjä koskevia rajoituksia, jotka perustuvat muun muassa näiden yhteisöjen kokonaisvaroihin, joiden arvioidaan olevan yli biljoona Venäjän ruplaa. Koska mainittujen toimenpiteiden toteuttamisajankohtana vallinnut poliittinen tilanne ja öljyalan merkitys Venäjän taloudelle ovat lisäksi notorisia seikkoja, se, että neuvosto päätti toteuttaa kyseisen teollisuudenalan toimijoihin kohdistuvia rajoittavia toimenpiteitä, voidaan helposti ymmärtää sen tavoitteen valossa, joka mainituilla toimilla on todettu olevan (tuomio 28.3.2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, 124 kohta).
- 128 Näin ollen on pääteltävä, että neuvosto on perustellut riidanalaiset toimet riittävällä tavalla, ja yhdistetyissä asioissa T-735/14 ja T-799/14 esitetty ensimmäinen kanneperuste on hylättävä.

Asioissa T-735/14 ja T-799/14 esitetty toinen kanneperuste, joka koskee asianmukaisen oikeusperustan puuttumista

- 129 Kantajan mukaan SEUT 215 artikla, jonka nojalla neuvosto voi hyväksyä taloudellisia pakotteita kolmansia maita vastaan, voi olla ainoastaan poikkeustapauksessa yksityisiin henkilöihin ja yhteisöihin kohdistettujen toimenpiteiden perustana edellyttäen, että pakotteiden kohteena olevan yhteisön ja asianomaisen kolmannen maan hallituksen sekä pakotteiden kohteena olevan yhteisön ja toimenpiteen tarkoituksen välillä on riittävä yhteys. Nämä periaatteet käyvät kantajan mukaan ilmi rajoittavien toimenpiteiden (pakotteiden) täytäntöönpanoa ja arviointia varten EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alalla 2.12.2005 annetuista neuvoston suuntaviivoista. Kyseiset edellytykset eivät kuitenkaan täyty käsiteltävässä asiassa.

- 130 Ensinnäkään kantajan ja Venäjän hallituksen väliset yhteydet eivät nimittäin ole riittävät, sillä kantaja ei ole millään tavalla Venäjän valtion ilmentymä eikä se osallistu julkisen vallan käyttöön tai hoida julkisia palveluja viranomaisten valvonnassa. Kantaja on yksityisoikeudellinen yhtiö, joka kuuluu Gazprom-konserniin, jonka osakkeista Venäjän valtio omistaa 50,23 prosenttia, mikä ei tässä tapauksessa ole riittävää. Yhteyksiä Venäjän hallitukseen ei voida myöskään olettaa olevan olemassa, ilman että asianomaisen yhteisön annetaan esittää näkemyksensä asiasta.
- 131 Toiseksi riidanalaisissa toimissa ei tuoda mitenkään esille tarvittavaa yhteyttä rajoittavien toimenpiteiden kohteena olevien yhteisöjen ja kyseisten toimenpiteiden tavoitteiden välillä. On vaikea havaita, miten epätavanomaisiin hankkeisiin kohdistettuja vientirajoituksia koskevat riidanalaisen asetuksen säännökset tai pääomamarkkinoille pääsyä koskevat säännökset voisivat edesauttaa riidanalaisien toimien tavoitteen saavuttamista. Neuvosto ei voi hyväksyä täysin mielivaltaisella tavalla tällaisia toimenpiteitä, joista aiheutuu huomattavaa haittaa niiden kohteena oleville yhteisöille ja näiden kauppakumppaneille unionissa.
- 132 Neuvosto, jota komissio ja Yhdistynyt kuningaskunta tukevat, kiistää kyseiset väitteet.
- 133 Ensinnäkin kantajan väitteestä, jonka mukaan riittävä yhteys Venäjän hallitukseen puuttuu käsiteltävässä asiassa, on todettava aluksi, että SEUT 215 artiklassa määrätään yhtäältä, että jos EU-sopimuksen V osaston 2 luvun mukaisesti tehdyssä päätöksessä on päätetty ”kokonaan tai osittain keskeyttää talous- ja rahoitussuhteet yhden tai useamman kolmannen maan kanssa”, neuvosto hyväksyy tarvittavat toimenpiteet, ja toisaalta, että kun EU-sopimuksen V osaston 2 luvun mukaisesti tehdyssä päätöksessä niin säädetään, neuvosto voi toteuttaa ”luonnollisiin tai oikeushenkilöihin, ryhmiin tai muihin kuin valtiollisiin yhteisöihin kohdistuvia rajoittavia toimenpiteitä”. SEUT 215 artiklan 2 kohdassa määrätään siis mahdollisuudesta hyväksyä muihin kuin valtiollisiin yhteisöihin kohdistuvia rajoittavia toimenpiteitä, jotta EU-sopimuksen V osaston 2 luvun perusteella hyväksytyt YUTP:n päätös voitaisiin panna täytäntöön.
- 134 Kuten edellä on kuitenkin tuotu esille, pääomamarkkinoille pääsyä koskevat säännökset ovat kantajaan kohdistuvia rajoittavia toimenpiteitä (ks. edellä 56 ja 81 kohta). Kantaja ei siis voi vedota pätevällä tavalla siihen, että kyseiset toimenpiteet on kohdistettava välttämättä yhteisöihin, joilla on riittävä yhteys Venäjän hallitukseen.
- 135 Vientirajoituksia koskevien riidanalaisen asetuksen säännösten osalta on sitten muistutettava, ettei kyseisten toimenpiteiden tarkoituksena ole asettaa seuraamuksia tietyille yhteisöille siksi, että näillä olisi yhteyksiä Ukrainan tilanteeseen, vaan määrätä Venäjän federaatioon kohdistuvia taloudellisia pakotteita Venäjälle Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävistä toimista aiheutuvien kustannusten lisäämiseksi ja konfliktin rauhanomaisen ratkaisun edistämiseksi.
- 136 Koska kyseiset toimenpiteet kohdistuvat erityisesti yhdelle talouden sektorille siksi, että kyseinen sektori on merkittävä Venäjän talouden kannalta tai sillä on yhteys Ukrainan tilannetta epävakauttaviin Venäjän federaation toimiin, ei kohteena olevien yritysten tarvitse olla venäläisiä julkisia yrityksiä (ks. vastaavasti tuomio 25.1.2017, Almaz-Antey Air and Space Defence v. neuvosto, T-255/15, ei julkaistu, EU:T:2017:25, 135 kohta).
- 137 Kantaja ei voi vedota tässä yhteydessä tehokkaasti 13.3.2012 annettuun tuomioon Tay Za vastaan neuvosto (C-376/10 P, EU:C:2012:138). Unionin tuomioistuin muistutti toki kyseisessä tuomiossa, että EY 60 ja EY 301 artiklassa, jotka vastaavat lähinnä SEUT 215 artiklan 1 kohtaa, tarkoitettu kolmannen maan käsite voi kattaa tällaisen maan johtajat sekä tällaisten johtajien lähipiiriin kuuluvat tai heidän suoraan tai välillisesti valvomansa henkilöt ja yhteisöt (ks. tuomio 13.3.2012, Tay Za v. neuvosto, C-376/10 P, EU:C:2012:138, 43 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Se totesi näin ollen, että unionin yleinen tuomioistuin oli tehnyt oikeudellisen virheen katsoessaan voitavan olettaa, että yritysjohtajien

perheenjäsenet hyötyisivät näillä johtajilla olevasta asemasta siten, että hekin hyötyisivät kyseisen hallituksen talouspolitiikasta, ja että valittajan ja Myanmarin sotilashallinnon välillä olisi siis riittävä yhteys (ks. vastaavasti tuomio 13.3.2012, *Tay Za v. neuvosto*, C-376/10 P, EU:C:2012:138, 71 kohta).

- 138 On kuitenkin muistettava, että 13.3.2012 annetun tuomion *Tay Za* vastaan neuvosto (C-376/10 P, EU:C:2012:138) taustalla olleessa asiassa neuvoston hyväksymät rajoittavat toimenpiteet perustuivat Burmaan/Myanmariin kohdistettavien rajoittavien toimenpiteiden uusimisesta 27.4.2006 hyväksytyyn neuvoston yhteiseen kantaan 2006/318/YUTP (EUVL 2006, L 116, s. 77). Näissä toimenpiteissä määrättiin erityisesti Myanmarin hallituksen jäsenten ja kaikkien heidän lähipiiriinsä kuuluneiden luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden, yhteisöjen ja elinten varojen ja taloudellisten resurssien jäädyttämisestä. Valittajan nimi, Pye Phyoo Tay Za, oli merkitty yhteisen kannan 2006/318 liitteessä II olevan J osaston, jonka otsikko oli ”Valtion talouspoliittista tukea saavat henkilöt ja muut hallitukseen yhteydessä olevat henkilöt”, rajoittavien toimenpiteiden kohteena olevien henkilöiden luetteloon, johon oli lisätty hänen kohdalleen tieto ”Tay Zan poika” (tuomio 13.3.2012, *Tay Za v. neuvosto*, C-376/10 P, EU:C:2012:138, 4–11 kohta). Asiassa oli siis selvitettävä, oliko unionin yleisen tuomioistuimen ja neuvoston perusteltua päätellä, että Tay Zan voitiin katsoa hyötyvän yritysjohtaja Tay Zan perheenjäsenenä hallituksen harjoittamasta politiikasta ja että hänen voitiin tämän vuoksi katsoa kuuluvan asianomaisen hallinnon lähipiiriin neuvoston yhteisessä kannassa 2006/318 vahvistettujen peruskriteerien mukaisesti. Unionin tuomioistuin ei kuitenkaan kyseenalaistanut mahdollisuutta määrätä taloudellisia pakotteita kolmansia maita vastaan eikä edellyttänyt, että tällaisten toimenpiteiden kohteena olevat yhteisöt, joihin toimenpiteitä ei sovellettu erikseen, olisivat ”valtion ilmentymiä”, kuten kantaja väittää.
- 139 Oikeuskäytännöstä käy päinvastoin ilmi, että neuvostolla on laaja toimintavapaus, kun se määrittelee rajoittavien toimenpiteiden kohteen, ja näin on etenkin, kun tällaisista toimenpiteistä määrätään SEUT 215 artiklan 1 kohdan mukaisesti talous- ja rahoitussuhteiden keskeyttämiseksi kokonaan tai osittain yhden tai useamman kolmannen maan kanssa taikka niiden vähentämiseksi (tuomio 28.3.2017, *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, 132 kohta). Kaikki tämäntyyppiset toimenpiteet aiheuttavat väistämättä vaikutuksia omaisuudensuojaan ja ammattitoiminnan vapaaseen harjoittamiseen ja siten vahinkoja osapuolille, jotka eivät ole millään tavalla vastuussa siitä tilanteesta, joka on toimenpiteiden asettamisen perustana (ks. vastaavasti tuomio 30.7.1996, *Bosphorus*, C-84/95, EU:C:1996:312, 22 kohta).
- 140 Joka tapauksessa vaikka oletettaisiin, että kyseessä olevien rajoittavien toimenpiteiden kohteena väitetysti olleiden yhteisöjen ja Venäjän hallituksen välinen yhteys on välttämätön, on riittävää todeta, että koska Venäjän valtio omisti, myös välillisesti, yli 50 prosenttia kantajasta, kantajaa on pidettävä Venäjän valtion määräysvallassa olevana yrityksenä. Sillä seikalla, ettei kantaja ole valtion ilmentymä Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännössä tarkoitetulla tavalla (ks. vastaavasti tuomio 6.9.2013, *Bank Mellat Iran v. neuvosto*, T-35/10 ja T-7/11, EU:T:2013:397, 71 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen), ei ole tässä yhteydessä merkitystä, sillä kantajan ei tarvitse olla yhteisö, joka osallistuu julkisen vallan käyttöön tai hoitaa julkisia palveluja viranomaisten valvonnassa, jotta neuvoston SEUT 215 artiklan 1 kohdan perusteella hyväksymiä taloudellisia pakotteita voidaan kohdistaa siihen.
- 141 Käsiteltävässä asiassa hyväksytyjen toimenpiteiden ja riidanalaisilla toimien tavoitteiden välisen yhteyden väitetystä puuttumisesta on muistutettava toiseksi, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan neuvostolla on laaja harkintavalta siltä osin, mitä seikkoja se ottaa huomioon määrätessään taloudellisia ja varoihin kohdistuvia seuraamuksia SEU 29 artiklan ja SEUT 215 artiklan perusteella. Koska unionin tuomioistuimet eivät voi korvata omalla arviointillaan neuvoston arviointia, joka koskee sellaisia todisteita, tosiseikkoja ja olosuhteita, joilla tällaiset toimenpiteet voidaan perustella, niiden suorittaman valvonnan on rajoitettava menettelyä ja perusteluja koskevien sääntöjen noudattamisen ja tosiseikkojen aineellisen paikkansapitävyyden sekä sen tarkastamiseen, ettei tosiseikkojen arvioinnissa ole tehty ilmeistä virhettä ja ettei harkintavaltaa ole käytetty väärin. Tämä

rajoitettu valvonta koskee erityisesti sellaisten tarkoituksenmukaisuuteen liittyvien näkökohtien arviointia, joihin tällaiset toimenpiteet perustuvat (ks. tuomio 25.1.2017, *Almaz-Antey Air and Space Defence v. neuvosto*, T-255/15, ei julkaistu, EU:T:2017:25, 95 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 142 Käsiteltävässä asiassa riidanalaisen päätöksen johdanto-osan 1–8 perustelukappaleesta sekä riidanalaisen asetuksen johdanto-osan toisesta perustelukappaleesta käy ilmi, että kyseisten toimien tavoitteena on niiden kustannusten lisääminen, joita Venäjän federaatiolle aiheutuu Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävistä toimista, sekä konfliktin rauhanomaisen ratkaisun edistäminen. Tällainen tavoite on sopusoinnussa rauhan ja kansainvälisen turvallisuuden säilyttämistä koskevan tavoitteen kanssa SEU 21 artiklassa unionin ulkoiselle toiminnalle asetettujen tavoitteiden mukaisesti (tuomio 28.3.2017, *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, 115 kohta).
- 143 Kuten unionin tuomioistuin on jo todennut ja toisin kuin kantaja väittää, toimenpiteiden kohdistamisella Venäjän öljyalan yrityksiin etenkin niiden yli biljoonaksi Venäjän ruplaksi arvioitujen kokonaisvarojen perusteella, kun huomioon otetaan kyseisen talouden sektorin tärkeys Venäjän taloudelle, on looginen yhteys käsiteltävässä asiassa määrättyjen rajoittavien toimenpiteiden tavoitteeseen, joka on niiden kustannusten lisääminen, joita Venäjän federaatiolle aiheutuu Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävistä toimista, sekä konfliktin rauhanomaisen ratkaisun edistäminen (ks. vastaavasti tuomio 28.3.2017, *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, 147 kohta).
- 144 Kolmanneksi kantajan väitteestä, jonka mukaan vientirajoituksia koskevista riidanalaisen asetuksen säännöksistä johtuvat toimenpiteet kohdistuvat ainoastaan öljyalan epätavanomaisiin hankkeisiin eivätkä öljyalaan yleensä, vaikka öljyala jatkaa merkittävien tulojen tuottamista Venäjän taloudelle, on todettava, että neuvostolla on vapaus ottaa käyttöön, jos se katsoo sen aiheelliseksi, rajoituksia, jotka koskevat sellaisilla Venäjän talouden nimenomaisilla aloilla toimivia yrityksiä, joilla unionista peräisin olevilla tuotteilla, teknologioilla tai palveluilla on erityisen tärkeä asema. Sillä, että toimenpiteiden kohteeksi on valittu yritykset tai alat, jotka ovat riippuvaisia ensisijaisesti unionissa käytettävissä olevasta huipputeknologiasta tai asiantuntemuksesta, pyritään nimittäin saavuttamaan tavoite, jona on taata kyseessä olevien rajoittavien toimenpiteiden tehokkuus ja estää se, että kyseisten toimenpiteiden vaikutus neutralisoidaan sillä, että Venäjälle tuodaan kolmansista maista peräisin olevia korvaavia tuotteita, teknologioita tai palveluja (tuomio 28.3.2017, *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, 132 kohta).
- 145 Se seikka, etteivät tiettyjen toimenpiteiden kohteena olleet epätavanomaiset hankkeet tuottaisi välittömiä tuloja Venäjän valtiolle, ei kyseenalaista tätä päätelmää, sillä vaarantaessaan toimenpiteiden kohteena olevilla öljysektoreilla toimivien yritysten sijoitukset ja tulevat tulot neuvosto saattoi kohtuudella odottaa, että tästä aiheutuisi painetta Venäjän hallituksen suuntaan ja tämä lisäisi niistä toimista aiheutuvia kustannuksia, joilla Venäjän federaatio pyrkii heikentämään Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä.
- 146 Kaiken edellä esitetyn perusteella asioissa T-735/14 ja T-799/14 esitetty toinen kanneperuste on hylättävä perusteettomana.

Asiassa T-799/14 esitetty kolmas kanneperuste, joka koskee EU:n ja Venäjän välisen kumppanuussopimuksen rikkomista

- 147 Kolmannella kanneperusteellaan, joka on esitetty yksinomaan asiassa T-799/14, kantaja väittää, että EU:n ja Venäjän välisen kumppanuussopimuksen 52 artiklan 5 ja 9 kohtaa, 98 artiklan 1 kohtaa ja 36 artiklaa on rikottu. Sen mukaan kyseisillä määräyksillä on välitön vaikutus, sillä niihin sisältyy riittävän selkeitä ja täsmällisiä velvoitteita, joiden täytäntöönpano tai oikeusvaikutusten syntyminen ei edellytä muita toimenpiteitä.

- 148 Kantaja katsoo ensinnäkin, että pääomamarkkinoille pääsyä koskevat säännökset rikkovat EU:n ja Venäjän välisen kumppanuussopimuksen 52 artiklan 5 kohtaa, jonka mukaan ”osapuolet eivät ota käyttöön uusia valuuttarajoituksia, jotka koskevat [unionin] ja Venäjän asukkaiden välisiä pääomanliikkeitä ja niihin liittyviä juoksevia maksuja, eikä olemassa olevia rajoituksia tiukenneta”. Toiseksi kyseiset säännökset ovat vastoin EU:n ja Venäjän välisen kumppanuussopimuksen 52 artiklan 9 kohtaa, jossa määrätään, että unioni ja Venäjä ”myöntävät toisilleen suosituimmuuskohtelun juoksevien maksujen ja pääomanliikkeiden vapauttamisen ja maksumenetelmien osalta”. Kolmanneksi vaateiden täyttämättä jättämisestä koskeva säännös on vastoin mainitun sopimuksen 98 artiklan 1 kohtaa, jonka mukaan unioni sitoutuu ”varmistamaan, että [Venäjän] luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt voivat, ilman syrjintää sen omiin kansalaisiin verrattuna, saattaa asiansa [unionin] toimivaltaisten tuomioistuinten ja hallinnollisten elinten käsiteltäväksi puolustaakseen henkilökohtaisia oikeuksiaan ja omaisuuteensa kohdistuvia oikeuksia, mukaan lukien henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuteen kuuluvat oikeudet”. Neljänneksi vientirajoitukset ovat vastoin EU:n ja Venäjän välisen kumppanuussopimuksen 36 artiklaa, jossa määrätään niin ikään suosituimmuuslausekkeesta rajat ylittävien palvelujen tarjoamista koskevien edellytysten osalta.
- 149 Neuvosto, jota komissio ja Yhdistynyt kuningaskunta tukevat, kiistää kyseiset väitteet.
- 150 Unionin tuomioistuin on todennut EU:n ja Venäjän välisestä kumppanuussopimuksesta, että unionin kolmansien valtioiden kanssa tekemässä sopimuksessa olevan määräyksen on katsottava olevan välittömästi sovellettavissa, kun se sanamuotonsa sekä sopimuksen tarkoituksen ja luonteen perusteella sisältää selvän ja täsmällisen velvoitteen, jonka täytäntöönpano tai oikeusvaikutusten syntyminen ei edellytä muita toimenpiteitä (tuomio 12.4.2005, *Simutenkov*, C-265/03, EU:C:2005:213, 21 kohta).
- 151 Vaikka määräykset, joihin kantaja vetoaa käsiteltävässä asiassa, olisivat suoraan sovellettavissa eivätkä kyseessä olevat rajoittavat toimenpiteet olisi kaikkien näiden määräysten mukaisia, toimenpiteet voidaan joka tapauksessa toteuttaa EU:n ja Venäjän välisen kumppanuussopimuksen 99 artiklan perusteella. EU:n ja Venäjän välisen kumppanuussopimuksen 99 artiklan 1 kohdan d alakohdan mukaan näet kyseisen sopimuksen määräyksillä ei estetä osapuolta toteuttamasta toimenpiteitä, joita se pitää tarpeellisina keskeisten turvallisuusetujen suojelemiseksi muun muassa sodassa tai sodan uhkaa merkitsevässä vakavassa kansainvälisessä jännitystilassa taikka täyttääkseen velvoitteet, joihin se on sitoutunut rauhan ja kansainvälisen turvallisuuden ylläpitämiseksi (ks. vastaavasti tuomio 28.3.2017, *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, 110 ja 111 kohta).
- 152 Käsiteltävässä asiassa riidanalaisiin toimiin sisältyvillä rajoittavilla toimenpiteillä pyrittiin edistämään Ukrainan konfliktin rauhanomaista ratkaisemista, kuten riidanalaisen asetuksen johdanto-osan toisesta perustelukappaleesta käy ilmi. Tällainen tavoite on sopusoinnussa rauhan ja kansainvälisen turvallisuuden säilyttämistä koskevan tavoitteen kanssa SEU 21 artiklassa unionin ulkoiselle toiminnalle asetettujen tavoitteiden mukaisesti (tuomio 28.3.2017, *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, 115 kohta).
- 153 Tämän perusteella – ja kun otetaan huomioon neuvostolla tällä alalla oleva laaja harkintavalta – neuvosto saattoi katsoa, että pääasiassa kyseessä olevien rajoittavien toimenpiteiden toteuttaminen oli tarpeen unionin keskeisten turvallisuusetujen suojelemiseksi sekä rauhan ja kansainvälisen turvallisuuden säilyttämiseksi EU:n ja Venäjän välisen kumppanuussopimuksen 99 artiklassa tarkoitettulla tavalla (tuomio 28.3.2017, *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, 116 kohta).
- 154 Asiassa T-799/14 esitetty kolmas kanneperuste on siis hylättävä.

Asiassa T-735/14 esitetty kolmas kanneperuste ja asiassa T-799/14 esitetty neljäs kanneperuste, jotka koskevat suhteellisuusperiaatteen ja kantajan perusoikeuksien loukkaamista

- 155 Kantaja väittää, että yhtäältä perusoikeuskirjan 16 ja 17 artiklassa vahvistettuja elinkeinovapautta ja omaisuudensuojaa on loukattu ja että toisaalta suhteellisuusperiaatetta, sellaisena kuin siitä määrätään perusoikeuskirjan 52 artiklan 1 kohdassa sekä unionin oikeuden yleisenä periaatteena, on loukattu. Kyseisen periaatteen mukaisesti kaikilla unionin toimiin perustuvilla toimenpiteillä on oltava hyväksyttävä päämäärä, niiden on oltava asianmukainen keino kyseisen päämäärän toteuttamiseksi, toimenpiteiden on oltava tarpeen eikä niistä saa aiheutua kohtuutonta haittaa niillä saavutettavaan hyötyyn nähden. Käsiteltävässä asiassa riidanalaisilla säännöksillä säädetään pakotteista, jotka on kohdistettu nimenomaan kantajan epätavanomaisiin hankkeisiin asiayhteydessä, jossa kantajaa ei ole syytetty sääntöjenvastaisuuksista eikä kantajan ole annettu esittää näkemystään asiasta, minkä vuoksi laillisuusvalvonnan olisi oltava tiukempaa perusoikeuksien ja suhteellisuusperiaatteen näkökulmasta.
- 156 Neuvosto, jota komissio ja Yhdistynyt kuningaskunta tukevat, kiistää kyseiset väitteet.
- 157 Kantajan mukaan riidanalaisista toimista johtuvat toimenpiteet heikentävät kohtuuttomasti kantajan perusoikeuksia, jotka on suojattu erityisesti perusoikeuskirjan 16 ja 17 artiklassa, koska ne estävät kantajaa harjoittamasta vapaasti taloudellista toimintaa, vaikkei kantajan oikeuksien rajoittaminen tällä tavoin ole tarpeen eikä asianmukaista neuvoston tavoittelemien päämäärien saavuttamiseksi.
- 158 Ensinnäkin on muistettava, että perusoikeuskirjan 16 artiklan mukaan ”elinkeinovapaus tunnustetaan unionin oikeuden sekä kansallisten lainsäädäntöjen ja käytäntöjen mukaisesti”.
- 159 Toiseksi perusoikeuskirjan 17 artiklan 1 kohdassa määrätään seuraavaa:
- ”Jokaisella on oikeus nauttia laillisesti hankkimastaan omaisuudesta sekä käyttää, luovuttaa ja testamentata sitä. Keneltäkään ei saa riistää hänen omaisuuttaan muutoin kuin yleisen edun sitä vaatiessa laissa säädetyissä tapauksissa ja laissa säädettyjen ehtojen mukaisesti ja siten, että hänelle suoritetaan kohtuullisessa ajassa oikeudenmukainen korvaus omaisuuden menetyksestä. Omaisuuden käyttöä voidaan säännellä lailla siinä määrin kuin se on yleisen edun mukaan välttämätöntä.”
- 160 On tietenkin totta, että käsiteltävässä asiassa kyseessä olevan kaltaiset rajoittavat toimenpiteet rajoittavat kiistatta oikeuksia, jotka kuuluvat kantajalle perusoikeuskirjan 16 ja 17 artiklan nojalla (ks. vastaavasti ja analogisesti tuomio 22.9.2016, NIOC ym. v. neuvosto, C-595/15 P, ei julkaistu, EU:C:2016:721, 50 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 161 Kantajan mainitsemat perusoikeudet eivät kuitenkaan ole ehdottomia, ja niitä voidaan siis rajoittaa perusoikeuskirjan 52 artiklan 1 kohdassa vahvistetuina edellytyksin (ks. vastaavasti tuomio 28.11.2013, neuvosto v. Manufacturing Support & Procurement Kala Naft, C-348/12 P, EU:C:2013:776, 121 kohta ja tuomio 27.2.2014, Ezz ym. v. neuvosto, T-256/11, EU:T:2014:93, 195 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 162 Tässä yhteydessä on muistettava, että perusoikeuskirjan 52 artiklan 1 kohdan mukaan ”perusoikeuskirjassa tunnustettujen oikeuksien ja vapauksien käyttämisestä voidaan rajoittaa ainoastaan lailla sekä kyseisten oikeuksien ja vapauksien keskeistä sisältöä kunnioittaen” ja ”suhteellisuusperiaatteen mukaisesti rajoituksia voidaan säätää ainoastaan, jos ne ovat välttämättömiä ja vastaavat tosiasiallisesti unionin tunnustamia yleisen edun mukaisia tavoitteita tai tarvetta suojella muiden henkilöiden oikeuksia ja vapauksia”.
- 163 Asianomaisten perusoikeuksien käyttämisestä koskevan rajoituksen on siis täytettävä kolme edellytystä, jotta se on unionin oikeuden mukainen. Ensinnäkin rajoitus on otettava käyttöön lailla. Toisin sanoen kyseessä olevalla toimenpiteellä on oltava lakisääteinen perusta. Toiseksi rajoituksella on oltava yleisen edun mukainen tavoite, jonka unioni on sellaiseksi tunnustanut. Kolmanneksi rajoitus ei saa olla

kohtuuton. Sen on yhtäältä oltava tarpeellinen ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Toisaalta kyseisen oikeuden tai vapauden ”keskeistä sisältöä” eli ydintä ei saa loukata (ks. tuomio 30.11.2016, Rotenberg v. neuvosto, T-720/14, EU:T:2016:689, 170–173 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 164 On todettava, että kyseiset kolme edellytystä täyttyvät käsiteltävässä asiassa.
- 165 Ensinnäkin kyseiset rajoittavat toimenpiteet on ”otettu käyttöön lailla”, sillä ne sisältyvät yleisesti sovellettaviin toimiin, niillä on selkeä oikeusperusta unionin oikeudessa ja ne on perusteltu riittävällä tavalla (ks. edellä 111–128 kohta).
- 166 Toiseksi riidanalaisen päätöksen johdanto-osan 1–8 perustelukappaleesta ja riidanalaisen asetuksen johdanto-osan toisesta perustelukappaleesta käy ilmi, että kyseisten toimien ilmoitettuna tavoitteena on lisätä niistä toimenpiteistä aiheutuvia kustannuksia, joilla Venäjän federaatio pyrkii heikentämään Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä, sekä edistää konfliktin rauhanomaista ratkaisua. Tällainen tavoite on sopusoinnussa rauhan ja kansainvälisen turvallisuuden säilyttämistä koskevan tavoitteen kanssa SEU 21 artiklassa unionin ulkoiselle toiminnalle asetettujen tavoitteiden mukaisesti (tuomio 28.3.2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, 115 kohta).
- 167 Kolmanneksi on todettava suhteellisuusperiaatteesta, että kyseinen periaate edellyttää unionin oikeuden yleisenä periaatteena, että unionin toimielinten säädöksillä, päätöksillä ja muilla toimenpiteillä ei ylitetä niitä rajoja, jotka johtuvat siitä, mikä on tarpeellista kyseessä olevalla säännöstöllä tavoiteltujen päämäärien toteuttamiseksi ja tähän soveltuva. Silloin, kun on mahdollista valita usean tarkoituksenmukaisen toimenpiteen välillä, on siis valittava vähiten rajoittava, eivätkä toimenpiteistä aiheutuvat haitat saa olla liian suuria tavoiteltuihin päämääriin nähden (ks. tuomio 30.11.2016, Rotenberg v. neuvosto, T-720/14, EU:T:2016:689, 178 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 168 Oikeuskäytännössä täsmennetään tässä yhteydessä, että suhteellisuusperiaatteen noudattamista koskevan tuomioistuINVALVONNAN yhteydessä unionin lainsäätäjällä on katsottava olevan laaja harkintavalta aloilla, joilla siltä edellytetään poliittisten, taloudellisten ja sosiaalisten valintojen tekemistä ja joilla sen on suoritettava monitahoisia arviointoja. Näillä aloilla toteutettu toimenpide voidaan siis katsoa lainvastaiseksi ainoastaan, jos kyseinen toimenpide on ilmeisen soveltumaton toimivaltaisen toimielimen tavoitteleman päämäärän saavuttamiseen (ks. tuomio 28.3.2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, 146 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 169 Tässä yhteydessä on todettava, että riidanalaisien toimien sisällön ja niillä tavoitellun päämäärän välillä on järkevä suhde. Siltä osin kuin kyseisenä päämääränä on etenkin niiden kustannusten lisääminen, joita Venäjän federaatiolle aiheutuu Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävistä toimista, lähestymistapa, jossa kohteeksi otetaan tärkeä öljyalan toimija, josta Venäjän valtio omistaa lisäksi enemmistöosuuden, on nimittäin johdonmukainen mainitun päämäärän kanssa, eikä sitä voida missään tapauksessa pitää ilmeisen soveltumattomana tavoiteltuun päämäärään nähden (ks. tuomio 28.3.2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, 147 kohta).
- 170 Lisäksi on totta, että rajoittavilla toimenpiteillä on lähtökohtaisesti vaikutuksia omaisuudensuojaan ja vapaaseen ammatinharjoittamiseen ja että niillä aiheutetaan siten vahinkoa tahoille, jotka eivät ole millään tavalla vastuussa siitä tilanteesta, joka on seuraamusten asettamisen perustana. Kohdennetuilla rajoittavilla toimenpiteillä on niiden kohteena oleviin yhteisöihin sitäkin suuremmalla syyllä tällainen vaikutus (ks. tuomio 28.3.2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, 149 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 171 On kuitenkin tuotava esille, että riidanalaisilla toimilla tavoiteltujen päämäärien, joita ovat Ukrainan alueellisen koskemattomuuden, suvereniteetin ja itsenäisyyden suojeleminen sekä konfliktin rauhanomaisen ratkaisun edistäminen Ukrainassa ja jotka ovat osa rauhan ja kansainvälisen turvallisuuden ylläpitämistä koskevaa laajempaa tavoitetta SEU 21 artiklassa unionin ulkoiselle

toiminnalle asetettujen tavoitteiden mukaisesti, tärkeys voi oikeuttaa huomattavatkin kielteiset seuraukset tietyille toimijoille (ks. vastaavasti tuomio 28.3.2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, 149 ja 150 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 172 Näissä olosuhteissa ja kun otetaan huomioon erityisesti neuvoston vastauksena Ukrainan konfliktiin toteuttamien rajoittavien toimenpiteiden muuttuminen asteittain ankarimmiksi, kantajan elinkeinovapautteen ja omaisuudensuojaan puuttumista ei siis voida pitää suhteettomana (ks. vastaavasti tuomio 28.3.2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, 150 kohta).
- 173 Vaikka osa kantajan yhteistyö- ja sopimuskumppaneista on saattanut joutua katkaisemaan liikesuhteensa kantajaan, jonka epätavanomaiset hankkeet öljyalalla ovat lykkääntyneet, kuten kantaja tuo esille, ja vaikka toimenpiteet ovat saattaneet vaikuttaa kielteisesti kantajan osakkaiden ja emoyhtiön omaisuudensuojaan, nämä liittyvät nimenomaan riidanalaisilla toimilla käyttöön otettujen toimenpiteiden päämäärään, joten kantajan omaisuudensuojaan ja taloudellisen toiminnan harjoittamisen vapautteen puuttumista ei voida pitää tässä yhteydessä suhteettomana.
- 174 Asiassa T-735/14 esitetty kolmas kanneperuste ja asiassa T-799/14 esitetty neljäs kanneperuste on näin ollen hylättävä ja kanne on hylättävä kokonaisuudessaan.

Oikeudenkäyntikulut

- 175 Unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 134 artiklan 1 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Kantaja on hävinnyt asian, joten on päätettävä, että kantaja vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan ja korvaa lisäksi neuvoston oikeudenkäyntikulut, koska neuvosto on sitä vaatinut.
- 176 Työjärjestyksen 138 artiklan 1 kohdan nojalla jäsenvaltiot ja toimielimet, jotka ovat asiassa väliintulijoina, vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan. Komissio ja Yhdistynyt kuningaskunta vastaavat siis kumpikin omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto)

on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) **Asiat T-735/14 ja T-799/14 yhdistetään tuomion antamista varten.**
- 2) **Kanne hylätään.**
- 3) **Gazprom Neft PAO vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se veloitetaan korvaamaan Euroopan unionin neuvoston oikeudenkäyntikulut.**
- 4) **Euroopan komissio ja Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta vastaavat kumpikin omista oikeudenkäyntikuluistaan.**

Berardis

Spielmann

Csehi

Julistettiin Luxemburgissa 13 päivänä syyskuuta 2018.

Allekirjoitukset